

petrol-iş

Kadın

Türkiye Petrol Kimya Lastik İşçileri Sendikası Kadın Dergisi

SAYI: 63 HAZİRAN 2020

PANDEMİ DÖNEMİNDE DE EN AKTİF SENDİKA PETROL-İŞ OLDU: "KADIN-ERKEK HIÇ BİR ÜYEMİZ HAK KAYBINA UĞRAMADI"

Covid-19 dosyası

- Doç. Dr. Betül Urhan
SALGIN DÖNEMİNDE ÜCRETSİZ BAKIM EMEĞİ
- Salgında Petrol-İş'li kadınlar:
"İŞYERİNDE DEĞİL, EVDE ZORLANDIK"
- Bangladeş İşçi Dayanışma Merkezi
Yöneticisi Kalpona Akter:
"İŞÇİLER VİRÜSTEN ÖLMEZSE, AÇLIKTAN ÖLECEK"

1860 New England
ayakkabıcılar grevi
**LYNN AYAKKABI İŞÇİSİ
KADINLARIN İSYANI**

Petrol-İş'li Temsilci Kadınlar:
**"KADINLAR HEM KENDİNİ,
HEM HAYATI DEĞİŞTİRİYOR"**

Covid-19 salgınında kadınlara düşen:
İŞSİZLİK, YOKSULLUK, ŞİDDET

4

**COVID-19 NEDİR? BULAŞMA
VE KORUNMA YOLLARI**

7

Covid-19 salgınında çalışmayı sürdüren
Petrol-İş üyesi kadınlar:
"İŞYERİNDE DEĞİL, EVDE ZORLANDIK"

8

BİLGE KIZ

SOSYAL MESAFEYİ KORU,
ELLERİNİ SIK SIK SABUNLA

11

Doç. Dr. Betül Urhan:
**SALGIN DÖNEMİNDE ÜCRETSİZ
BAKIM EMEĞİ**

12

Covid-19 Pandemisi'nde 1 Mayıs ve
PETROL-İŞ'Lİ KADINLAR

15

KADIN AJANDASI

16

Bangladeş İşçi Dayanışma Merkezi
Yöneticisi Kalpona Akter:

**"İŞÇİLER VİRÜSTEN ÖLMEZSE,
AÇLIKTAN ÖLECEK"**

18

1860 New England ayyakkabıcılar grevi:

**LYNN AYAKKABI İŞÇİSİ
KADINLARIN İSYANI**

20

Petrol-İş'li Kadın Temsilciler:
**"KADINLAR HEM KENDİNİ,
HEM HAYATI DEĞİŞTİRİYOR"**

24

BİLİM DÜNYASINDAN KADINLAR

29

**KADINLARDAN ÖYKÜLER
ŞEYMA'NIN DEFTERİ**

30

IndustriALL "Türkiye'deki Üye Sendikalarda Kadın
Temsili ve Kadına Yönelik Faaliyetler" Haritalama
Çalışması Tamamlandı

**"SENDİKALARDA KADINLARA
DAHA ÇOK YER AÇILMALI"**

33

8 MART DOSYASI

*Petrol-İş MYK'nın 8 Mart 2020 Açıklaması
8 Mart'ın Tarihçesini Hatalarından Arındırdık
Petrol-İş'te 8 Mart Etkinlikleri*

34

OKUMA KÖŞESİ

49

EVET, MUTFAKTA BİRİLERİ VAR!

50

MERHABA

Dergimizin 63. sayısı ile tekrar karşınızdayız. Yeni sayımız, Covid-19 virüsünün bütün dünyayı etkisine aldığı bir dönemde çıkıyor. Pandemi nedeniyle pek çok ülkede ekonomi zor anlar yaşıyor, çalışanlar, emeğiyle geçinenler geçim sıkıntısını en ağır şekilde hissediyor.

Pandemi, kadınları da pek çok yönden olumsuz etkiledi. Evdeki ücretsiz işler, bakım emeği, kadına yönelik şiddet ve kadın cınayetleri gözle görülür derecede arttı. Buna ek olarak kadınların büyük kısmı işsizlik, yoksulluk, güvencesizlik ve virüse yakalanma riskiyle karşı karşıya.

Covid-19 pandemisinin kadınlara etkisini sağlık, istihdam, bakım emeği, şiddet gibi farklı yönlerden ele alan pek çok rapor, araştırma yayınlandı. İlk yazımızı, bu rapor ve araştırmalardan derlediğimiz verilere ayırdık.

İlk olarak Çin'in Wohan kentinde görülen ve birkaç ay içerisinde tüm dünyaya yayılan, bugüne dek dünyada 400 binin üzerinde, Türkiye'de beş bine yakın insanın ölümüne yol açan, tıbbi adı Covid-19 olan Koronavirüs'le ilgili bilimsel verileri, nasıl korunacağınız dair önemli ipuçlarını konuyla ilgili yazımızda bulabilirsiniz.

Covid-19 pandemisi nedeniyle, Petrol-İş üyesi kadınların bir kısmı kısa çalışma ödeneği alarak evlerinde kalırken, ilaç gibi üretimin durmadığı sektörlerde çalışanlar işe gitmeye devam etti. Sendikalı olmanın bir farkı olarak, hiç bir Petrol-İş üyesi, pandemi sürecinde hak kaybına uğramadı. Ayrıca, Petrol-İş'in örgütlü olduğu tüm işyerlerinde hijyen önlemleri en üst seviyede yürütüldü. Bununla birlikte, evdeki işler ve hijyen yönetimi psikolojiyi zorlayacak boyutta. Salgında işe giden kadın üyelerimizle küçük bir söyleşi gerçekleştirdik ve nasıl etkilendiklerini sorduk.

Covid-19 pandemisi, pek çok yerde mizah yönünden de ele alındı. Bizde de Bilge Kız bu meseleye mizahi tarzda yaklaştı biraz, güldürürken düşündürdü yine. Elif Ülker'in kalemine sağlık.

Pandemi döneminde ücretsiz bakım emeğini ve kadınları nasıl etkilediğini Kocaeli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü öğretim üyesi Doç. Dr. Betül Urhan yazdı.

Bu sene 1 Mayıs'ta alanlar bomboştu. Bin yılda bir karşılaşılabilecek bir durum. Sokağa çıkma yasağı nedeniyle Petrol-İş, işyerlerinde kutladı 1 Mayıs'ı. İçlerinde kadın üyelerimiz de vardı, fotoğrafları olanları dergimizde paylaştık.

Bangladeş, işçilerin en kötü ve güvensiz koşullarda, en düşük ücretlerle çalıştığı ülkelerin başında geliyor. Koronavirüs'ün neden olduğu pandemi, bu durumu daha da kötü hale getirdi. Bangladeş İşçi Dayanışma Merkezi (BCWS) yöneticisi Kalpona Akter'in sözleri, pandemi sonrası daha da kötüleşen çalışma koşullarını gözler önüne seriyor.

1860 yılında, ABD'nin New England bölgesinde, Massachusetts ve civarı ayakkabı sektöründe çalışan ve ücretlerin azaltılmasına, kötü çalışma koşullarına karşı greve çıkan yaklaşık 20 bin işçi içerisinde kadınlar da vardı. Bazıları evlerde aile işçisi, bazıları küçük atölyelerde, bazıları da yeni kurulmaya başlayan fabrikalarda çalışan kadın işçilerin yolu pek çok kez kesişti. Grevin merkezinde Lynn kenti vardı.

23 Aralık 2019 tarihinde, Petrol-İş ev sahipliğinde, genel merkezde gerçekleştirilen IndustriALL Türkiye Kadın Ağı toplantısında yapılmasına karar verilen "Türkiye'deki Üye Sendikalarda Kadın Temsili ve Kadına Yönelik Faaliyetler Haritalama Çalışması" Mayıs 2020 tarihinde tamamlandı. 14 üye sendikaların katıldığı çalışma, toplumsal cinsiyet çalışmaları bakımından henüz yolun başında olan sendikalar için önemli ipuçları içeriyor.

2020 temsilci eğitimlerinde bu sene Petrol-İş'in iki farklı işyerinden iki yeni kadın temsilcimiz vardı. Yaptığımız söyleşide, iş yaşamında, sendikada kadın olmayı konuştuk. Önümüzdeki dönem yapacakları açısından çok heyecanlı ve istekliydiler. Buradan tekrar başarılar ve kolaylıklar diliyoruz.

8 Mart bu sene yine her zamanki gibi işyerlerinde, şubelerde yapılan etkinliklerle kutlandı. Merkez Yönetim Kurulu adına Genel Başkan Süleyman Akyüz'ün açıklaması dosyamızın ilk yazısı. Bu sene Petrol-İş'li kadınların sloganı "Kadınlara eşit, güvenceli, şiddetsiz iş yaşamı" idi.

Uzun süredir üzerinde çalıştığımız, hatalardan arındırılmış ve titiz bir çalışmanın ürünü "8 Mart Tarihçesi, Geçmişten Günümüze Kadın Emeği Mücadelesine Kısa Bir Bakış" kitabı Petrol-İş tarafından yayınlandı. Kadın emeği tarihi ve 8 Mart tarihçesiyle ilgilenenler açısından başvuru kaynağı niteliğindeki çalışmada ayrıca tarihtede yer verilmemiş, ama kadın emeği açısından dönüm noktası sayılabilecek olaylara da yer verildi.

Kadın ajandası, okuma, kadın hikâyesi, mutfak, bilim dünyasından kadınlar köşelerimiz yine ilginizi çekebilecek içeriklerle dolu. Keyifli okumalar dileğiyle bir sonraki sayımızda görüşmek üzere şimdilik hoşçakalın.

kadın

Yerel Süreli Yayın

Petrol-İş Dergisi'nin özel ekidir.

Üç ayda bir yayınlanır

HAZİRAN 2020'de basılmıştır.

Petrol-İş Merkez Yönetim Kurulu

Süleyman Akyüz / Genel Başkan

Salih Akduman / Genel Sekreter

Erhan Yakışan / Genel Mali Sekreter

Niyazi Recepkethüda / Genel Örgütlenme ve Eğitim Sekreteri

Ünal Akbulut / Genel Yönetim Sekreteri

Türkiye Petrol Kimya Lastik İşçileri Sendikası adına Sahibi: Süleyman Akyüz, Genel Başkan Sorumlu yazı işleri müdürü: Salih Akduman, Genel Sekreter

Genel Yayın Yönetmeni

Selgin Zirhli Kaplan

Tasarım & Uygulama

Petrol-İş Kadın Servisi

İdare Yeri:

Altunizade Mah. Kuşbakışı Cad. No: 23 Altunizade 81180 Üsküdar/İSTANBUL

Tel: (0216) 474 98 70 (10 hat)

Faks: (0216) 474 98 67

Baskı: Özlem Matbaacılık ve Reklamcılık Ltd. Şti.

Adres: Litros Yolu 2. Matbaacılar Sanayi Sitesi Bodrum Kat No:2BB4 Topkapı-İSTANBUL

www.petrol-is.org.tr/kadindergisi

kadin@petrol-is.org.tr

www.facebook.com/petroliskadindergisi

twitter.com/PetrolisKadin

issuu.com/petroliskadin

Covid-19 salgınında kadınlara düşen: İŞSİZLİK, YOKSULLUK, ŞİDDET

Mart 2020'de başlayan ve tüm dünyayı saran Covid-19 salgını sonrasında, bazı işkollarında çalışanların işe gitmeleri zorunlu tutulurken, bazıları işverenleri tarafından işine son verilerek, kısa çalışma ödeneği bağlanarak veya ücretsiz izinle eve gönderildi. Yarı zamanlı, esnek, çağrıya dayalı ve çoğu kayıtdışı çalışanlar herhangi bir ücret almadan evlerinde salgının geçmesini ve işe geri çağrılmalarını bekliyor.

Normalleşme adımlarının yavaş yavaş atılmaya başlandığı bu günlerde, elimizde işkoluna ve cinsiyete göre elde edilmiş yeterli veri bulunmuyor. Salgın süresince ücret kayıplarına dair resmi bir açıklama da yapılmadı.

Başta hizmet sektörü olmak üzere, otel, restoran, kuaför ve güzellik salonu, kozmetik satış mağazaları, oyuncular dahil, tüm tiyatro ve film sektöründe çalışanlar, spor salonları, ofis çalışanları, taşımacılık, servis vs. hizmetlerde çalışanların çoğu, uzaktan eğitimi sürdüremeyen özel dersanelerde çalışanlar iki aydır düzgün ücret alamıyor. Pek çoğunun iş ilişkisine son verildi. Özel okul öğretmenlerinin çoğu kısa çalışma ödene-

ğiyle geçiniyor. Salgının başından beri canla başla izin kullanmadan, ailelerini göremeden ve koronavirüse yakalanma riskiyle çalışan sağlık görevlilerinin gelirlerinde herhangi bir iyileşme yapılmadı. Bazı özel hastanelerde, salgın bahane edilerek hekimlerin maaşlarında azaltmaya gidildiği de bilinen bir gerçek. Market çalışanları aynı şekilde, risk altında çalışmayı sürdürüyorlar.

Petrol-İş Sendikası'nın Covid-19 Salgını Karşısındaki Tutumu

"Salgın döneminde öncelikle emekçiler korunmalı, işçilerin iş ve gelir güvencesi tam anlamıyla sağlanmalıdır."

Pandeminin ilan edildiği 10 Mart 2020 ortalarından itibaren Petrol-İş Sendikası, üyelerinin durumunu yakından takip etmeye başladı. Bütün işyerlerinde, işçi sağlığı önlemlerinin alınması için gerekli bütün girişimleri başlattı. Üyelerinin, pandemi sürecini, işyerinin -üretimdeki stratejik durumuna bağlı olarak- herhangi bir hak kaybına uğramadan, en iyi koşullarda atlatması için atılacak bütün adımları attı. Alınması gerekli bütün tedbirlerin alınmasını sağladı.

Petrol-İş üyesi çalışanlar, salgın süresince, sendikalı olmanın sağladığı tüm avantajlardan yararlanmıştı. Hiç bir Petrol-İş üyesi, salgından dolayı herhangi bir hak kaybına uğramamıştı.

Petrol-İş, salgının başından beri işçilerin aleyhine çıkartılan bütün düzenlemelere karşı duruşunu net bir şekilde göstermiştir. İşten çıkarmaları yasaklamayan, ücretsiz izinleri teşvik eden, toplu sözleşme hakkını işverenlerin insiyatifine bırakan ve en önemlisi, pandeminin işçi sağlığı ve iş güvenliği meselesi olmadığını iddia eden; kısacası işçiyi değil işvereni koruyan düzenlemelerin yerine işçilerin gelirini, sağlığını güvence altına alan düzenlemelerin acilen yerine getirilmesi gerektiğini defalarca dile getirmiştir.

Petrol-İş, Covid-19 salgını başladığından beri, her işyerindeki her üyesinin durumunu yakından takip etmektedir. Düzenli aralıklarla yenilenen verilerle, üyelerinin sağlık durumunu ve ekonomik durumlarının kaydını tutmakta, müdahale edilmesi gerektiğinde gerekli adımları atmaktadır.

Covid-19 Pandemisi ve Kadınlar

Evdeki iş yükünün ve bakım emeğinin ne şekilde etkilendiğine ilişkin hem dünyadan hem ülkemizde yapılmış pek çok araştırma var. OECD tarafından Nisan 2020'de yayınlanan **COVID-19 Kriziyle Mücadelenin Merkezinde Kadınlar** başlıklı araştırmada, öncelikle sağlık hizmetlerinde çalışanların yaklaşık yüzde 70'inin kadın olduğu hatırlatılarak bunun büyük bir enfeksiyon riskine neden olduğu belirtiliyor. Pek çok bakım tesisinin kapanması sonucu yine işsizlikle karşı karşıya kalanların büyük bölümünü kadınların oluşturduğu, buna ek olarak evdeki yükün çoğunu da omuzlamak durumunda kaldıkları ifade ediliyor. Araştırmaya göre, salgının kadınları her yönden olumsuz etkileyecek bir sonucu da iş ve gelir kaybına bağlı olarak şiddet olaylarındaki artıştır.

Covid-19 salgını, kadınlarla erkekleri farklı yönlerden etkiliyor. Salgının kadınlar üzerindeki etkilerini şu başlıklar altında sıralayabiliriz:

1. İşsizlik
2. Gelir kaybı ve yoksullaşma
3. Bakım işlerinde artış
4. Ücretsiz işlerde artış
5. İşyerinde Covid19 bulaşması riski
6. Şiddet olaylarında artış

Covid-19 salgını nedeniyle pek çok kadın işsiz kaldı, ücretsiz izne çıkarıldı ya da kısa çalışma ödeneği alarak evde kaldı, bazı işkollarında çalışmalara evden devam edildi. Okul, kreş, yaşlı bakım evi

gibi bakım hizmeti veren kurumların geçici olarak kapatılması bu işlerin evden yürütülmesini zorunlu hale getirdi. Kadınların evdeki işlerine ek olarak bakım işleri de arttı. Şiddet artışlarını da eklersek, virüs salgını, erkeklerle kadınlar arasındaki eşitsizlikleri daha da belirginleştirdi.

Tüm dünyada sağlık sektöründe çalışanların üçte ikisi kadınlardan oluşuyor, doktor ve dişhekimleri için bu oran azalırken, hemşire ve ebelikte kadın oranı yüzde 85'lere çıkıyor.

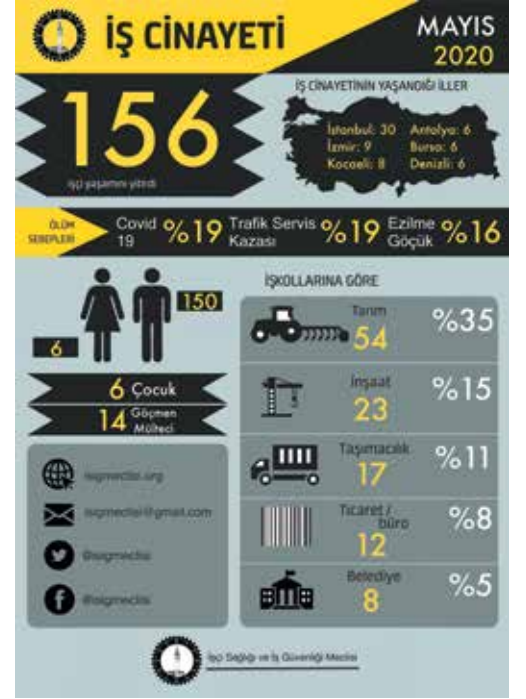
OECD'nin söz edilen aynı araştırmasına göre, sağlık bakımından Covid-19 kadınları daha az etkiliyor. Bunun sebepleri arasında sigara ve alkol tüketiminin erkeklerde daha fazla olması, kadınların bağışıklık sisteminin genel olarak daha güçlü olması ve Covid-19 açısından risk grubunda sayılan şeker, kalp, kanser hastalıklarının erkeklerde daha çok rastlanması sayılıyor.

OECD Kalkınma Merkezi'nin Sosyal Kurumlar ve Toplumsal Cinsiyet Endeksi'ne (SIGI) göre, dünya genelinde, kadınlar bakım işlerinde erkeklere göre on kat daha fazla çalışıyor. Dünyada ortalama olarak kadınlar erkeklerden 2 saat daha fazla ücretsiz iş yapıyor. Bu fark, Türkiye için 4 saat. Toplumsal cinsiyet eşitliğinin pek çok bakımdan çözüldüğü düşünülen Danimarka, Norveç ve İsveç gibi ülkelerde dahi bu süre 1 saat.

Covid-19 sadece ücretsiz işleri arttırmakla kalmadı, okulların ve bakım tesislerinin kapatılması nedeniyle kadınların evde çocukların eğitimi için harcadıkları zamanı arttırdı. Bu işlere, mutfak ve temizlik işlerini de dahil. İşe giden kadınlar için bu yük katlanarak arttı.

Kadınların İş Yükü Olağanüstü Arttı

İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'nin hazırladığı **Covid-19 Salgınının Ekonomik, Sosyal ve Siyasal Etkileri ve Türkiye'ye Yönelik Öneriler** raporuna göre, salgında, evden çalışan kadınların iş yükü olağanüstü arttı. Çocuk bakımı, temizlik ve yemek konusunda dışarıdan hizmet alma imkânını ortadan kaldırdı.

Kadınların her zaman yaptıkları işlere çocukların uzaktan eğitimin takibi, kontrolü ve geri bildirim, sokağa çıkma yasağı getirilen (20 yaş altı, 65 yaş üstü ya da kronik hastalığı olan) yakınların bakımı, alışveriş, hijyen koşullarının sağlanması, tedbir amaçlı yemek yapımı, hijyen ve sterilizasyon işleri de eklendi.

Kadınların Yüzde 73'ünün Geliri Yok

Salgında kadınların işte ve evdeki durumlarının nasıl etkilendiğini gösteren çalışmalardan birisi de İstanbul Politik Araştırmalar Enstitüsü tarafından hazırlanan, Friedrich Ebert Stiftung Derneği tarafından yayınlanan **Covid-19 Salgınının Kadınların Çalışma Yaşamı Üzerine Etkileri** raporu. Rapora göre, en kırılgan kesimi ev kadınları oluşturuyor. Ülkemizdeki 15 yaş ve üstü 59 milyon 900 bin kişilik nüfusun içinde yer alan kadınların yüzde 73'ü işgücü piyasasının dışında ve herhangi bir gelirleri yok. Raporda ayrıca 16 milyon 472 bin kadının herhangi bir işte çalışmadığı ve salgının etkilerini doğrudan açık bir şekilde yaşamak zorunda olduğu belirtiliyor. Rapora göre:

- Bakım işindeki kadınların çoğunluğu evli ve eşinin gelirine bağımlı hanelerin bireyleri.

• Yoksulluk sınırının altında 10 milyon 449 bin 725 kişi yer almakta ve bu nüfusun yüzde 51,33'ü kadınlardan oluşmaktadır.

• Yoksul kadınların yüzde 84,6'sına karşılık gelen bölümü herhangi bir şekilde çalışmamakta olup, sadece yüzde 15,4'üne karşılık gelen bir bölümü çalışma hayatı içindedir.

• Ülkemizde 3 milyon 440 bini 15 yaş ve üstü olmak üzere yoksul kadın nüfusu 5 milyon 360 bin civarında.

İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği (İSİG) Meclisi'nin **Covid-19 Salgını Döneminde İşçi Sağlığı ve Güvenliği Raporu-2**, 11 Mart-10 Mayıs arasında 'en az' 128 işçinin koronavirüs nedeniyle yaşamını yitirdiğini belirtiyor. Rapora göre, hayatını kaybeden işçilerin 9'u kadın 119'u erkek. Ölenlerin yaş ortalaması 50.

Aynı rapora göre, Covid-19 nedeniyle ölen işçilerin işkolu dağılımı şu şekilde: Ticaret-büro işkolunda 37, sağlık işkolunda 31, belediye-genel işler işkolunda 11, turizm-konaklama işkolunda 8, tekstil işkolunda 7, taşımacılık işkolunda 5, savunma-güvenlik işkolunda 5, bankacılık işkolunda 4, metal işkolunda 4 ve diğer işkollarında 14 işçi yaşamını yitirdi.

İSİG Meclisi'nin sendika ve odaların rapor ve tespitleri ile basına yansıyan ve işyerlerinden derledikleri bilgilere göre, salgının ikinci ayı olan 11 Nisan-10 Mayıs tarihleri arasında en az 204 işyerinde 13 bin 43 işçide Covid-19 hastalığı tespit edildi.

Kısa Çalışma Ödeneği ve Zorunlu İzinler

Raporda salgının ikinci ayında ücretsiz izin uygulamasının yaygınlaştığı, 'işten atmayı yasaklayan' ücretsiz izin uygulaması ile binlerce emekçinin günlük 39 TL (aylık 1177 TL) ile açlığa mahkum edildiği belirtiliyor: "Ücretsiz izne çıkarma uygulaması tekstil, petro-kimya, gıda gibi işkollarında yaygınlaşan bir dayatmaya dönüşmüştür." Raporda, "*Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı'nın açıkladığı bilgilere göre Nisan itibarıyla Kısa Çalışma Ödeneği'ne 291 bin 594 firma başvurdu ve bu başvurular 3 milyon 194 bin 610 işçiyi kapsamaktadır. Buna göre, kısa çalışma ödeneğine başvurularda imalat sektörünün payı yüzde 39, toptan ve perakende ticaret yüzde 15, konaklama ve yiyecek hizmetleri faaliyeti yüzde 12, eğitim yüzde 6, diğer sektörler ise yüzde 26'dır.*" denilmektedir.

Covid-19 İş Kazası ve Meslek Hastalığı Sayılmalıdır

Mayıs tarihli SGK 'özel' genelgesiyle işçilerin Covid-19'a yakalanmasının iş kazası ve meslek hastalığı kapsamında değerlendirilmeyeceğine karar verildi. Oysa işçi sağlığının korunması temel insan haklarından biridir.

Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) 3 Haziran 1981'de kabul ettiği ve Türkiye'de 22 Nisan 2005'te yürürlüğe giren 155 No'lu İş Sağlığı ve Güvenliği ve Çalışma Ortamına İlişkin Sözleşme'nin

birinci maddesinde "*'Sağlık' terimi, işle bağlantısı açısından, sadece hastalık veya sakatlığın bulunmaması halini değil, aynı zamanda, çalışma sırasındaki hijyen ve güvenlik ile doğrudan ilişkili olarak sağlığı etkileyen fiziksel ve zihinsel unsurları da kapsar.*" denilmektedir. 13. maddesinde "*Sağlığı ve hayatı için ciddi ve yakında vaki olmasından korktuğu tehlike nedeniyle, haklı bir gerekçeyle, işinden uzaklaşan bir işçi, işinden uzaklaşması nedeniyle olabilecek uygunsuz sonuçlara karşı ulusal koşullar ve uygulama uygun bir şekilde korunacaktır.*" der.

Salgında Kadın Cinayetleri ve Şiddet

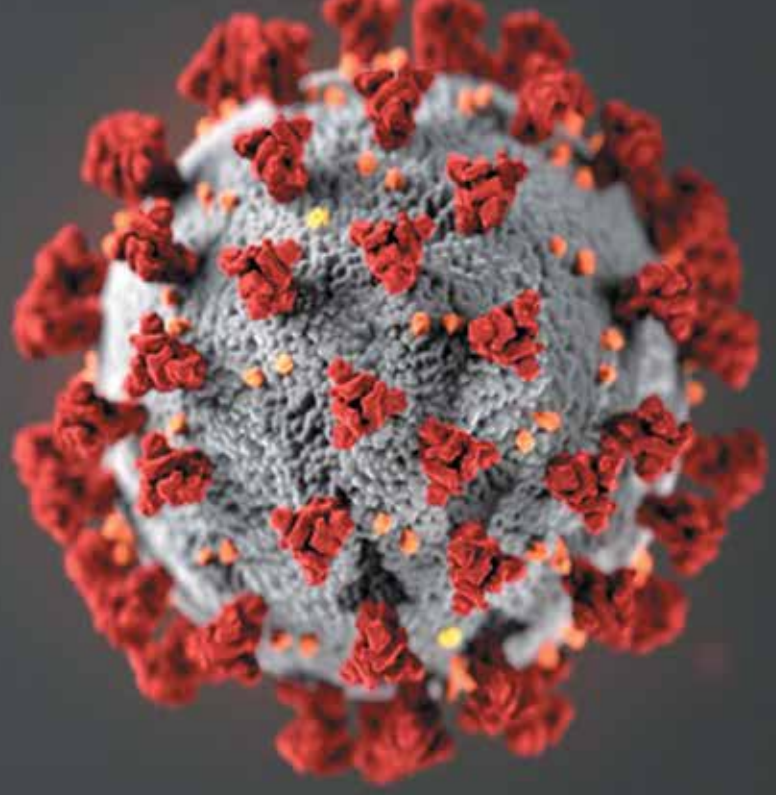
Birleşmiş Milletler Kadın Birimi'nin yayınladığı yeni bir rapora göre dünya çapında 15-49 yaş arası 243 milyon kadın, bu yaş aralığında kadınların %18'i, geçtiğimiz 12 ay içinde eşi veya partneri tarafından cinsel ve/veya fiziksel şiddete uğradı. Söz konusu istatistiklerin gerçek değerlerin ancak %40'ını temsil ettiği tahmin ediliyor.

Verilere göre Türkiye'de kadınların %42'si hayatlarında en az bir kez partnerleri tarafından cinsel ve/veya fiziksel şiddete uğradıklarını belirtirken bu oranla Türkiye OECD ülkeleri arasında Meksika'dan sonra en yüksek orana sahip ülke konumunda. Türkiye'yi %36 oranla ABD izliyor.

Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu'nun kadın cinayetlerine yönelik yayınladığı Mart ayı verilerine göre ise Mart ayı içinde 29 kadın cinayeti işlendi ve 9 kadın şüpheli bir şekilde ölü bulundu. Bu cinayetlerin 20'si, evden çıkma çağrılarının yapıldığı 11 Mart tarihinden, 31 Mart'a kadar olan 20 günlük süre içinde gerçekleşti. İşlenen kadın cinayetlerinin 18'i öldürülen kadınların evlerinde gerçekleşti. Bunun yanı sıra tespit edilen bilgilere göre bu kadınlardan 9'u evli oldukları erkek, 5'i birlikte oldukları erkek, 4'ü tanıdık/akraba, 2'si eskiden evli olduğu erkek, 2'si oğlu, 1'i babası, 1'i eskiden birlikte olduğu erkek, 1'i ise kardeşi tarafından öldürüldü. ■

COVID-19 NEDİR? BULAŞMA VE KORUNMA YOLLARI

SALGINLA İLGİLİ BİLİNMESİ GEREKENLER

Son olarak geçtiğimiz yüzyılda yaşandı ölümcül bir salgın. 1918-1920 yılları arasında etkili olan "İspanyol gribi" dünya çapında 100 milyon insanın ölümüne sebep oldu. Şu anda tüm dünya Covid19 salgınıyla mücadele ediyor. Sağlıktan ekonomiye pek çok alanı felç eden salgın nedeniyle tüm dünyada bugüne dek ölenlerin sayısı 400 bini geçti, ülkemizde bu rakam 5 bine dayandı. Salgınla mücadele edebilmek için virüsü ve korunma yollarını bilmekte fayda var.

Pandemi nedir?

Pandemiler veya pandemik hastalıklar, bir kıta veya tüm dünya yüzeyi gibi geniş bir alanda yayılan ve etkisini gösteren salgın hastalıklara verilen addir.

Pandemi nasıl belirlenir?

Dünya Sağlık Örgütü'ne göre, bir hastalığın pandemi sayılabilmesi için üç koşul gerekir:

- 1.** Kimsenin daha önce bu hastalığa maruz kalmamış olması.
- 2.** Hastalığın insanlara bulaşması ve tehlikeli bir hastalığa neden olması.
- 3.** Hastalığın insanlar arasında kolayca ve sürekli yayılması.

Geçmişte yaşanmış en tehlikeli pandemiler

1852-1860 Üçüncü Kolera Salgını: Yedi kolera salgını içerisinde en ölümcül olanı üçüncüsüydü. Hindistan'dan dünyaya yayılan, oradan Asya, Avrupa ve Kuzey Amerika'yla Afrika'ya yayılan üçüncü kolera salgını sırasında toplam 1 milyon insan öldü.

1918-1920 İspanyol Gribi: İspanyol gribi ya da İspanyol nezlesi, adı verilen hastalık salgınında 1918-20 yılları arasında 100 milyona yakın insanın öldüğü tahmin ediliyor. Salgın, İspanya'dan başladı ve 500 milyon insana bulaştı.

2005-2012 HIV Salgını: 2000'li yıllarda yayılmaya başlayan ve 2005-2012 yılları arasında devam eden; 2010 yılında 1.8 milyon insanın hayatını kaybettiği, HIV virüsünün neden olduğu AIDS salgını. 2014 yılı itibarıyla yaklaşık 37 milyon insan HIV virüsü taşıyordu.

Covid-19 virüsü nedir?

Yeni koronavirüsünün adı, Şiddetli Akut Solunum Sendromu Coronavirus-2 (SARS-CoV-2) 2019'dur. Virüsle ilişkili olarak neden olduğu hastalık da Covid-19 olarak anılmaktadır. Covid19, daha önce insanlarda rastlanmamış yeni bir virüstdür.

Covid-19 salgını ne zaman nerede başladı?

Covid-19, Aralık 2019'da Çin'in Wuhan bölgesinde ortaya

çıkı. 11 Mart 2020'de Dünya Sağlık Örgütü (WHO) pandemi ilan etti. İnsanlarda henüz başışıklık oluşturmamış virüs, çok kısa sürede tüm dünyaya yayıldı. Pandeminin ilan edildiği Mart ayının sonunda tüm dünya üzerinde yarım milyon kişi virüs tarafından enfekte edilmişti ve yaklaşık 30 bin kişi hayatını kaybetmişti.

Koronavirüs nasıl bulaşır?

Virüs, hasta veya taşıyıcı kimsenin öksürme, hapşırma veya bir metreden daha az mesafede yakınlaşma sonucu konuşurken veya nefes verirken ağızdan çıkan damlacıklar yoluyla bulaşır. Damlacıklar, doğrudan karşıdaki kişinin solunum yoluna girebilir ya da bir yüzeye tutunabilir. Virüs bulaşmış bir yüzeyi elledikten sonra elinizi yüzünüze, burun, ağız veya gözünüze sürmeniz, hastalanmanız için yeterlidir.

Virüsün yüzeylerde yaşama süresi ne kadardır?

Virüsün yaşama süresi yüzeyden yüzeye değişmektedir.

Bakır, karton, kağıt gibi yüzeylerde birkaç saat, plastik, paslanmaz çelik gibi yüzeylerde birkaç gün dayanabilmektedir.

Virüs bulaştığında etkisi ne kadar sürede başlar?

Kuluçka süresi 2 ila 14 gündür.

Hastalık belirtileri nelerdir?

Ateş, öksürük ve solunum sıkıntısı, şiddetli vakalarda zattürre, ağır solunum yetmezliği, böbrek yetmezliği ve ölüm gelişebilir

Korunma yöntemleri

Kişilerle en az 1.5 metrelik sosyal mesafe kuralına uyulmalı. Eller sık sık sabunlu, dezenfektanla ya da limon kolonyasıyla temizlenmelidir. Kalabalık ortamlarda herkesin maske takması zorunlu olmalı, yüzeylere dokunulduktan sonra eller yüze temas edilmemelidir. Temas edilen yüzeyler, düzenli olarak % 80 alkol içeren çözeltilerle veya çamaşır suyu karıştırılmış suyla temizlenmelidir. ■

PETROL-İŞ'İN ÖRGÜTLÜ OLDUĞU İŞYERLERİNDE PANDEMİ NEDENİYLE HERHANGİ BİR HAK KAYBI YAŞANMAZKEN, HİJYEN ÖNLEMLERİ EN ÜST SEVİYEDE:

"İŞYERİNDE DEĞİL, EVDE ZORLANDIK"

Covid-19 pandemisi nedeniyle, Petrol-İş üyesi kadınların bir kısmı kısa çalışma ödeneği alarak evlerinde kalırken, üretimin durmadığı işkollarında çalışanlar işe gitmeye devam etti. Petrol-İş'in örgütlü olduğu tüm işyerlerinde herhangi bir hak kaybı yaşanmazken, hijyen önlemleri de en üst seviyede yürütülüyor. Kadınların pandemi boyunca en çok zorlandığı noktalardan birisi evdeki işler ve hijyen yönetimi. Petrol-İş üyesi kadınlarla yaptığımız söyleşilerde pandemiden nasıl etkilendiklerini sorduk. Söyleşilerin gerçekleştirilmesinde emeği geçen şube çalışanı ve temsilcilere teşekkürler.

HÜLYA DURDU VARROC

Kendinizi tanıtır mısınız? Hülya Durdu, 2 No'lu Şube'ye bağlı Varroc'ta çalışıyorum.

Evde kaç kişisiniz? İki yetişkin ve çocuklar.

Sizden başka çalışan var mı? Bir tek ben çalışıyorum.

Korona salgını iş yaşamınızı nasıl etkiledi? Psikolojimiz bozdu.

İşyerinizde salgınla ilgili önlemler yeterli mi? İşyerinin önlemleri gayet iyi ve yeterli.

İşyerine ulaşım konusunda bir sorun yaşıyor musunuz? Hayır, yaşamıyorum.

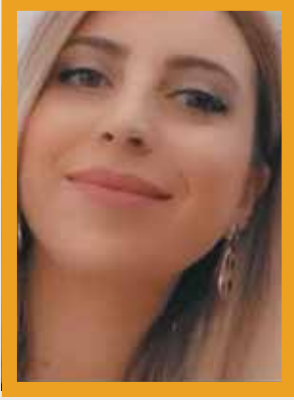
Korona salgını evdeki yaşamınızı nasıl etkiledi? Epey etkilendi, temizlik konusunda, daha fazla sorumluluk aldık.

Evdeki iş yükünüzde bir artış oldu mu? Temizliği artık daha kısa aralıklarla yapıyorum.

İşler konusunda evdekilerden destek alıyor musunuz? Hayır, almıyorum.

Salgınla başa çıkmakta zorlandığınız noktalar var mı? Kronik bronşitten dolayı etkileniyorum. Daha dikkatli olmam gerekiyor. ■

HÜMEYRA KÖSE MEFAR İLAÇ

Kendinizi tanıtır mısınız? Hümeyra Köse, İstanbul 2 No'lu şubeye bağlı Kurtköy'de bulunan Mefar İlaç'ta çalışıyorum.

Evde kaç kişisiniz? Ben, eşim ve çocuğum.

Başka çalışan var mı? Eşim de çalışıyor.

Korona salgını iş yaşamınızı nasıl etkiledi? Daha sıkı önlemler alınıyor. Şirketimiz hijyen konusunda normal zamanlarda da iyi. Bu dönemde daha titiz yürütülüyor.

İşyerinizde salgınla ilgili önlemler yeterli mi? Evet olması gerektiği gibi hareket ediliyor. Her yerde maske, eldiven ve dezenfektan var. Artık ailelerimize de sağlanmaya başladı.

Ulaşım konusunda bir sorun yaşıyor musunuz? Hayır yaşamıyorum.

Salgın evdeki yaşamınızı nasıl etkiledi? İşe gelip gitmekten başka, evde olduğum saatlerde ailece sorumluluklarımız arttı. Çocuğum okula gidemediği için evde eğitim, ailece aktivite ve hijyen sorumluluklarımız oluyor.

Evdeki iş yükünüzde bir artış oldu mu? Evet oldu, günlük, rutin olarak yaptığım ev işlerini daha da sıklaştırıp, hijyen kurallarına daha çok dikkat ederek yapmaya başladım.

İşler konusunda evdekilerden destek alıyor musunuz? Evet, eşim en büyük destekçim.

Salgınla başa çıkmakta zorlandığınız noktalar var mı? Genel olarak yok, ama çocuğumla mesafe kuralına uymakta zorlanıyoruz.

Ekeleyeceğiniz bir şey var mı? Bu zor süreçte, dışarıdaki risklere rağmen ailemizi, çocuğumuzu bırakıp işe geliyoruz. Tabii ki yine insan sağlığı için bu çabayı göstermeye çalışıyoruz. Bu dönemde temennimiz hiçbir çalışma arkadaşımız etkilenmeden süreci tamamlamak. ■

TUĞBA TANIŞ MEFAR İLAÇ

Kendinizi tanıtır mısınız? Adım Tuğba Tanış, Birgi Mefar'da çalışıyorum. 30 yaşındayım ve bir çocuk annesiyim. 5 yıldır Birgi Mefar'da çalışıyorum. Petrol-İş İstanbul 2 No'lu şubeye üyesiyim.

Evde kaç kişisiniz? Biz evde dört kişiyiz. Annem, babam, oğlum ve ben yaşıyoruz.

Sizden başka çalışan var mı? Babam çalışıyordu emekli oldu. Şu anda sadece ben çalışıyorum.

Korona salgını iş yaşamınızı nasıl etkiledi? Korona salgını iş yaşamımı etkilemedi. İlaç firması olduğumuz için dikkatli ve özenli bir şekilde çalışıyoruz. Birgi Mefar'da çalışmaktan dolayı gurur duyuyorum.

İşyerinizde salgınla ilgili yeterli önlem alınıyor mu? Bence çok iyi önlemler alınıyor. Sosyal mesafe kuralları içerisinde, maskelerimiz sürekli takılı olarak çalışıyoruz. Önlemler, servise bindiğimiz andan itibaren başlıyor, iş bitimine kadar titizlik içerisinde çalışıyoruz.

İşyerine ulaşım konusunda bir sorun yaşıyor musunuz? Şimdiye kadar hiçbir sıkıntı yaşamadım.

Korona salgını evdeki yaşamınızı nasıl etkiledi? Evde hastamız var. Rahat yaklaşmıyorum. Oğluma rahat rahat sarılamıyorum. Korona salgını nedeniyle mesafeyi korumak zorundayız.

Evdeki iş yükünüzde bir artış oldu mu? Çok fazla değişiklik yapmadım. Her gün temizlik yapardım, biraz daha dikkat etmeye başladım.

Ev işlerinde evdekilerden destek alıyor musunuz? Annem destek veriyor. Kadınların görev ve sorumlulukları çok fazla. Hem ev, hem işyeri, her ikisini de idare etmeye çalışıyorum.

Salgınla başa çıkmakta zorlandığınız noktalar var mı? Gerekli tedbirleri alarak çalışıyoruz. Ellerimizi sık sık yıkıyoruz. Kurallara uyuyoruz. Sadece farkında olmadan Korona salgınına yakalanıp yakınlarımın zarar görmesinden korkuyorum. ■

SERAP MUTLU MEFAR İLAÇ

Kendinizi tanıtır mısınız? Adım Serap Mutlu, İstanbul 2 No'lu Şube işyerlerinden Birgi Mefar'da hat sorumlusu olarak çalışıyorum.

Evde kaç kişisiniz? Evde üç kişiyiz, annem, babam ve ben.

Sizden başka çalışan var mı? Hayır, sadece ben çalışıyorum.

Korona salgını iş yaşamınızı nasıl etkiledi? İlaç firmasında çalıştığımız için üretime devam ediyoruz. Önlem ve tedbirler en yüksek seviyede ve daha da arttırıldı.

İşyerinizde salgınla ilgili yeterli önlem alınıyor mu? Evet alınıyor. Sosyal mesafe, maske, eldiven kullanıyoruz. Servislerde tek tek oturuluyor. İşyerimiz sağlıklı ve korunaklı bir yer. Önlemler en üst seviyede.

İşyerine ulaşım konusunda bir sorun yaşıyor musunuz? Hayır ulaşım sıkıntımız yok, servis kullanmaya devam ediyoruz.

Korona salgını evdeki yaşamınızı nasıl etkiledi? Çok etkiledi. Aile büyüklerimizin yaşı büyük olduğu için daha titiz ve özenli davranmak durumunda kalıyoruz.

Evdeki iş yükünüzde bir artış oldu mu? Kesinlikle oldu. Aile büyüklerim dışarıya çıkamadığı için evin bütün temel ihtiyaçlarını gidermek bana kaldı. Bir yandan çalışmaya devam ettiğim için bu durum ister istemez beni etkiledi. Evdeki iş yüküm arttı.

İşler konusunda evdekilerden destek alıyor musunuz? Evet alıyorum. Annem ve babam her durumda bana destek olmaya devam ediyorlar, iyi ki varlar.

Salgınla başa çıkmakta zorlandığınız noktalar var mı? Tabii ki var. Sosyal hayatımızı çok etkilediği için hem bedenen hem de psikolojik olarak çok etkilenmektedir.

Ekleyeceğiniz bir şey var mı? Herkesin alınan tüm önlem ve yasalara uymasını gönülden istiyorum. ■

İLKNUR ALTUN GREINER

Kendinizi tanıtır mısınız? Adım İlknur Altun. 2 No'lu şubeye bağlı Greiner işyerinde çalışıyorum.

Evde kaç kişisiniz? Evde annem, babam, kardeşim ve ben olmak üzere dört kişiyiz.

Sizden başka çalışan var mı? Benim dışımda bir de kardeşim çalışıyor.

Korona salgını iş yaşamınızı nasıl etkiledi? Psikolojik olarak biraz etkiledi.

İşyerinizde salgınla ilgili yeterli önlem alınıyor mu? Evet yeterli.

İşyerine ulaşım konusunda bir sorun yaşıyor musunuz? Hayır yaşamıyorum.

Korona salgını evdeki yaşamınızı nasıl etkiledi? Çok etkilendi, evden dışarı çıkamıyoruz.

Evdeki iş yükünüzde bir artış oldu mu? Hijyen alışkanlıklarımız değişti.

İşler konusunda evdekilerden destek alıyor musunuz? Evet alıyorum.

Salgınla başa çıkmakta zorlandığınız noktalar var mı? Kendimizi sağlıkçılara emanet ettik.

Ekleyeceğiniz bir şey var mı? Sağlıklı kalın, evde kalın. Teşekkürler. ■

REYHAN ERDEM RECTİCEL AŞ

Kendinizi tanıtır mısınız? Adım Reyhan Erdem. Petrol-İş 2 No'lu şubeye bağlı Recticel AŞ'de çalışıyorum.

Evde kaç kişisiniz? Evde üç kişiyiz, ben ve biri kız biri erkek iki çocuk.

Başka çalışan var mı? Erkek çocuk çalışıyor.

Korona salgını iş yaşamınızı nasıl etkiledi?

Bizi etkileyen bir durum söz konusu olmadı. İşyerine maske kullanımı ve bazı düzenlemeler yapıldı. Bu bizi psikolojik olarak yıprattı. Ama sağlık açısından uyulması gerekli.

İşyerinizde salgınla ilgili yeterli önlem alınıyor mu? İşyerimizde maske kullanımı, ateş ölçümü, yemekhane sırasının kaldırılması şeklinde önlemler alındı. Bence yeterli.

İşyerine ulaşım konusunda bir sorun yaşıyor musunuz? Hayır herhangi bir sorun yaşamıyoruz.

Korona salgını evdeki yaşamınızı nasıl etkiledi?

Evde kaldığım süre zarfında daha fazla temizlik yapıyoruz, hijyene daha fazla dikkat ediyoruz. Herhangi bir olumsuz etkilenmem söz konusu olmadı. Sadece dışarı çıkamamak ve arkadaşlarımdan uzak kalmak can sıkıcı.

Evdeki iş yükünüzde bir artış oldu mu? Olmadı.

İşler konusunda evdekilerden destek alıyor musunuz? Evet, kızım da oğlum da yardımcı oluyorlar.

Salgınla başa çıkmakta zorlandığınız noktalar var mı? Hayır yok. ■

SOSYAL MESAFEYİ
KORU, ELLERİNİ
SIK SIK SABUNLA!

BİLGEKIZ

Yazan: Elif Ülker

- Bir saattir kapıyı çalıyorum Bilge neredesin? Vallahi kollarıma koptu!

- Aman sen ne zaman gittin pazara? Ben giderdim abla, biliyorsun ben daha gencim. Korona gençlere daha insafli.

- Zevzek zevzek konuşma da aç ablanın önünü. Balkonun kapısını da aç. Koyayım şunları da havalansın.

- Sen koy ablacım öyle yere, ben hallederim şimdi onları.

- Ellerinden öper canım, alınanları dezenfekte etmekten gına geldi. Onu yıka bunu yıka, onu havalandır. Allahım eskiden ne kadar basitmiş bu işler. Eski hayatımızın kıymetini bilememişiz.

- Hoşgeldin yeni normal!

- Aman kızım sağlık olsun da insan her şeye alışıyor. Pazar nasıldı kızım?

- Hiç sormayın pazar bir kalabalık bir kalabalık. Ne kimse maske takıyor ne de sosyal mesafeye dikkat ediyor. Millet kıtlıktan çıkmış gibi alıyor da alıyor.

- Ben şunu anladım kızım, insanımız koronadan değil aç kalmaktan daha çok korkuyor.

- Vallahi doğru anacığım.

- N'aptın? Bakla aldın mı pazardan?

- Aldım aldım... ne anlıyorsunuz bu bakladan bilmem ki!

- Öyle diyorsun da geçen gün annem yaptığında yemem yemem dedin, yarısını bitirdin. Yemem diyenden korkacaksın.

- Aman kızım anneannenin bir lafı vardı, "yemem diyen sofraya kurutur oturmam diyen minder çürütür" derdi rahmetli. Ablanın ki de o hesap.

- Hemen gömün ana kız beni. Sen onları hallet Bilge benim bugün çok işim var. Tutmayın beni.

- Ne iş var abla ya? Şunları ben kaldırıyorum, akşama da dünden kalanların yanına bir çorba koyduk mu bitti gitti.

- Yok anam yok ben şöyle her tarafı bir çamaşır suyu yapmadan rahat edemem.

- Kızım daha dün yaptın ya her yeri çamaşır suyu.

- Yok şöyle dip köşe foşur foşur yıkamadan içim rahat etmez. Dün dündür, bugün bugün. Bugün korona yok mu?

- Aman abla ya elimizi yıkıyoruz, evi havalandırıyoruz, dışarıdan gelenlere dikkat ediyoruz. Bu korona evde koltuğun altında pusuya yatıp üstümüze atlayacak değil ya her dakika orayı burayı çamaşır suyuyla yıkayalım.

Hem o çamaşır suyunun içinde kaç tane kimyasal var sen biliyor musun? Sonunda kimyasaldan zehirleneceğiz.

- Doğru diyor kızım geçenlerde haberlerde izlemedin mi korona korkusu yüzünden aşırı çamaşır suyu kullanan kadın zehirlenerek öldü diye.

- Hem sen çamaşırıkları kaç derecede yıkadın dün? Bütün tişörtler yamulmuş.

- 90 derecede yıkadım. Kıyıda köşede ne mikrop varsa ölsün diye valla.

- Ablacım 40 derece iyidir, hem deterjanla yıkıyor onlar kalmaz virüs falan merak etme.

- Peki peki anladık. Her şeyi sen bilirsin, her şeyden sen anlarsın. Neyse arap sabunuyla sileyim bari.

- Hem abla madem bu kadar tırsıyorsun balkondan gördüm seni, maskeni indirmişsin çeneye kadar. Ne işe yaradı o maske.

- Ne yapayım? Maskeyle doğru düzgün nefes alamıyorum. Vallahi daralıyorum. Sa-dece burnumu açtım, biraz hava gelsin diye.

- Onun hiçbir faydası yok ben sana söyleyeyim de. Sen takacaksın karşıdaki de takacak ayrıca mesafeyi de koruyacaksın. Bütün bunlarla bile risk var. Bununla daralmak hastane odasında daralmaktan bin kat iyidir.

- Evlerden iraksın Bilge, bir şeyi de bilmeyiver. Yine de doğru söylüyorsun. Evimin duvarı hastanenin duvarından bin kat iyidir.

- Abla şimdi ne yapalım biliyor musun? Her şeyi bırak gel bir kahve içelim de sonra yaparız işleri, nasıl olsa zaman çok.

- Ay valla yorgun eşeğin çüş canına minnet! Hadi koy bir kahve de içelim. Sonra da bakarsın artık bir fal. Ama güzel şeyler söyle yoksa karışmam. İçimizi karartma. Bak bakalım üç vakte kadar bir aşı falan var mı? Kurtarsın bizi şu musibetten. ■

Salgın Döneminde Ücretsiz Bakım Emeği

Doç. Dr. Betül Urhan

Kocaeli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü

Son on yıldır savaşlardan kaynaklanan kitlesel göçlerin yarattığı insanlık dramlarına, ekonomik krizlerin yarattığı yoksulluğa, çevresel felakete tanıklık ediyoruz. Covid-19 salgını ise şu günlerde yaşadığımız bir başka felaket. Bu tip felaketlerin giderek daha sık aralıklarla yaşanması 21. yüzyıl insanı için olağanüstü olarak adlandırılan dönemlerin olağan ve kalıcı bir hale geldiğini gösteriyor. Dünyanın hemen hemen bütün ülkelerini ve insanların etkileyen bu tip salgınların, ekonomik ve iklim krizlerinin, çevresel felaketlerin hayatımızda yaratacağı birçok değişimi daha şimdiden deneyimliyoruz. Kuşkusuz millet, sınıf, cinsiyet farkı gözetmeksizin bütün insanları etkilemiş gibi görünen bu krizlerin sonuçları, her sosyal grubu ve sınıfı farklı şekillerde etkilediğini gösteriyor. 1980'lerden beri uygulanan neo liberal ekonomik ve sosyal politikaların yarattığı ve derinleştirdiği yoksulluk, işsizlik, cinsiyet eşitsizliği gibi eşitsizlikler, fırtına sonrası karaya vuran bir enkaz gibi çok daha açık bir şekilde görünür hale geliyor. Dolayısıyla salgın döneminde ve sonrasında düşünmemizi, tartışmamızı ve mücadele etmemizi gerektirecek yeni olmayan ama çok daha derinleşen ve derinleşecek olan sosyal sorunların olacağını şimdiden söyleyebiliriz.

Bizim bu kısa yazımızda odaklanacağımız konu bakım sorunudur. Bilindiği gibi bakım bir bireyin karşısındaki

kişinin refahını ve iyiliğini sağlamak, ekonomik ve sosyal yaşama katılımını yeniden üretmek ve sağlamak amacıyla yürüttüğü sosyal, psikolojik, duygusal ve fiziksel etkinliklerin bütünüdür. Bakım insanın en temel ihtiyaçlarından birisidir. Bütün insanlar hayatlarının çeşitli dönemlerinde (çocukluk, yaşlılık, hastalık, engellilik, annelik vb.) mutlaka bakıma ihtiyaç duyarlar. Bu nedenle hemen her insan, yaşamı süresince bakım alan veya bakım veren konumda olabiliyor. Hem birey hem de toplum için bu kadar hayati olan bakım, çoğunlukla özel alan yani ev ile ilişkilendirilmiştir. Toplumsal cinsiyete ilişkin geleneksel roller çerçevesinde, özel alana ve dolayısıyla kadınların dünyasına ve doğasına ait bir olguymuş gibi kabul edilmiştir. Bu durum her dönemde, hem ücretli hem de ücretsiz olarak sunulan bakım işinin büyük çoğunlukla kadınlar tarafından omuzlanmasını beraberinde getirmiştir. Erkekler, sendikalar ve devlet bu yükü paylaşmakta çok isteksiz davranmışlardır. Toplumun ve bireylerin iyiliğinin sağlanmasında merkezi bir öneme sahip olan bakım işi kadın işi olarak görülmüş ve değersizleştirilmiştir. Ev işleri ile birlikte hane üyelerinin bakımının kadınların görevi olduğuna yönelik toplumsal ön kabulün en önemli sonucu, kadınların ekonomik ve sosyal alandan dışlanmaları, güçsüzleşmeleri ve erkeklere bağımlı hale gelmeleri olmuştur.

1980 sonrasında izlenen neo liberal politikalar çerçevesinde kamu harcamalarının azaltılmasına yönelik politika ve stratejiler, bakım hizmetlerini özel alana hapsedme konusunda çok daha istekli olmuştur. Böylece çocuk, yaşlı, hasta, engelli gibi kendine bakamayacak durumda olanlar ile kendine bakabilecek durumda olanların bakımı için gerekli olan bütün hizmetler ve işlerden oluşan devasa yükler kadınların omuzlarına bırakılmıştır. Erkekler ise bu işlerin kıyasında durmuşlardır. Sayılar da bize bunu gösteriyor. Nitekim normal şartlarda kadınlar günde ortalama 4 saat 25 dakika ücretsiz bakım işi yaparken, erkekler sadece 1 saat 23 dakika yapıyor. Kadınların bu devasa yükleri karşılıksız olarak yapmaları, onların bu yüklerini azaltacak kamusal bakım ve refah tesislerinin sınırlı tutulmasına ve kamunun (devletin) bakım maliyetlerini azaltmasına olanak veriyor.

Kadınlar bakım işlerinin merkezinde

Salgın hastalık gibi olağanüstü dönemlerin ve krizlerin kadınların evin içindeki yükünü daha da artırdığını gösteren araştırmalar bulunuyor. Örneğin, kriz dönemlerinde ailede evi geçindirmesi beklenen erkeğin işsiz kalması veya gelirinin azalması nedeniyle, satın alınamayan mal ve hizmetler çoğunlukla kadınlar tarafından üretiliyor. Salgın döneminde yüzbinlerce kişinin işsiz kaldığı veya gelirinin azaldığı biliniyor. Hem bu nedenden hem de virüse karşı alınan önlemler kadınların evin içindeki iş yükünü orantısız bir şekilde artırıyor. Gerçekten üstünkörü bir gözlem yapmak bile bize salgın hastalıkla mücadelede, enfeksiyonun yayılmasını önlemede kadınların ön saflarda, ücretli ya da ücretsiz tüm bakım işlerinin merkezinde olduklarını gösteriyor.

Salgının evde yarattığı yeni işler

Özellikle salgın nedeniyle okulların, çocuk bakımının ve diğer bakım tesislerinin kapatılması, 65 yaş üstündeki kişiler ile çoğunluğu çocuklardan oluşan 20 yaş altı kişilere uygulanan sokağa çıkma yasağı kadınların bakım sorumluluklarını daha da ağırlaştırmıştır. Özellikle okulların kapatılmasıyla birlikte evde kalan çocukların bakımı, ders ve ödevlerin takibi gibi işler kadınların ilgilenmek zorunda oldukları işlere eklenmiştir. Ayrıca virüsle mücadelenin önemli koşullardan birisi olan hijyen koşullarını sağlayabilmek rutin ev işlerine yeni sorumlulukların eklenmesini beraberinde getirmiştir.

Örneğin alışveriş paketlerinin açılması, temizlenmesi, yerleştirilmesi, evin her zamankinden daha sık temizlenmesi, daha sık çamaşır yıkanması, daha sık yemek yapılması gibi. Üstelik bu işleri sadece tam zamanlı ev kadınları değil, ücretli çalışan kadınlar da yapmak zorunda kalıyor. Nitekim salgın nedeniyle evden çalışma olanağı bulan kadınlar hem ücretli işi hem bakım yükünü (ev işlerini) aynı anda yürütmeye çalışıyorlar. Bu durum kadınların ücretli ve ücretsiz toplam çalışma saatlerinin daha da artmasına neden oluyor.

Çalışan kadınların yaşadığı zorluklar

Evden çalışma olanağı bulamayan, ancak çalışmak zorunda olan kadınlar da farklı zorluklar yaşıyor. Bu kadınlardan hem dışarıda çalışmaları hem de ev işleri ve bakım sorumluluklarını yerine getirmeleri bekleniyor. Olağan dönemlerde çalışan kadınlar bu sorumluluğu ailedeki diğer kadınlarla (anneanne, babaanne vb.) dayanışarak yerine getirir ya da ücretli bakım hizmeti satın almak zorunda kalır. Kamunun veya işyerlerinin bakım hizmetleri sunan kurumlarının hiç olmaması veya sınırlı olması, ilk seçeneği kullanamayan kadınlar için, piyasadan hizmet satın almayı zorunlu kılar. İster bakım hizmetini yerine getirecek ücretli birini çalıştırma olsun, ister bakımın özel kurumlardan satın alınması şeklinde olsun, bakım hizmeti düşük ücretle çalışan kadınlar için oldukça pahalıdır. Üstelik bunu satın alabilecek durumda olsalar dahi salgın nedeniyle bu mümkün olamamaktadır. Dolayısıyla ücret düzeyi

düşük olan işlerde çalışma olanağı bulabilen kadınlar için tek seçenek, çocuklarını anneanne, babaanne gibi akrabalarına baktırmaktır. Ancak 65 yaş üzeri nüfusun kritik durumu ve sokağa çıkma yasakları, çalışan kadınlar için çocuk bakımındaki temel sosyal desteğin de ortadan kalkması anlamına gelmiştir.

Dünyada ve Türkiye’de milyonlarca çalışan kadın için iş ve aile sorumluluklarını dengelemek her zaman zorlu bir görev olmuştur. Özellikle salgınla mücadelede sağlık ve sosyal hizmet gibi kilit olan sektörlerde (bu sektörlerde kadın istihdamının payı % 70’in üzerindedir) çalışan kadınlar, virüsün bulaşma riskinin yanı sıra, uzun çalışma saatleri, vardiyalı çalışma, yorgunluk, kaygı gibi durumlarla baş etmeye çalışırken, evdeki ilave bakım işlerini de yerine getirmek zorunda kalıyor.

Ülkelerden bakım desteği örnekleri

Bazı hükümetler, başta evden çalışmaları pek mümkün olmayan acil durum faaliyetlerine katılan sektörlerde çalışanlar olmak üzere, çalışanları desteklemek için önlemler aldılar. Örneğin İtalya’da, sağlık sektöründe çalışanların evde çocuk bakımının masrafını karşılayabilmesi için, 1.000 Avroya (1.104 ABD Doları) varan “bebek bakıcısı ikramiyesi” getirilmiştir. Çocuk bakım tesisleri ve okulların genel olarak kapalı olduğu Avusturya, Fransa, Almanya ve Hollanda’da bazı tesisler çekirdek kadro ile faaliyet göstermek yoluyla, zorunlu olarak hizmet işlerinde çalışanların çocuklarına bakılmaları sağlanmıştır. Almanya da düşük gelirli ana-babalar için

çocuk bakım yardımlarına erişim olanaklarını artırmıştır. Güney Kore ise, hanelerin kreş yerine evde bakıma geçmeleri nedeniyle düşük gelirli hanelere yönelik kuponlar için 2,4 trilyon Won (2 milyar ABD Doları) tahsis etmiştir.

Eşitliği gözeten sosyal politikalar

Kuşkusuz salgın, ücretli ve ücretsiz bakım işinin ne kadar önemli olduğunu bir kez daha ortaya koymuştur. Ancak deneyimler bu tip kısa vadeli tedbirlerin tek başına salgın hastalıkların uzun vadeli etkilerini gidermek için yeterli olamayacağını bize göstermektedir. Covid-19’un cinsiyetli ve yoksulluk üzerindeki çok boyutlu uzun vadeli etkileri göz önüne alındığında, ücretsiz bakım ve sorumluluklar da dahil olmak üzere toplumsal cinsiyet eşitsizliğini göz önünde bulundurmayan sosyal koruma müdahalelerinin, mevcut toplumsal cinsiyet eşitsizliklerini güçlendirmekten başka bir işe yaramayacağı söylenebilir. Üstelik bu dönemde kadınların ücretsiz bakım sağlayıcı olarak rolleri daha da pekiştikçe okullar kapalı oldukça ve küresel bir ekonomik kriz yaklaştıkça, hükümetlerin cinsiyet eşitliğine yatırım yapma ve toplumsal cinsiyet eşitliğini geliştirme çabalarının ve isteğinin zayıfladığı görülebilecektir.

Bakım ihtiyacının karşılanması temel haktır

Salgın döneminin uzun vadeli etkilerini gidermek için bir anlayış değişikliğine gidilmesi gerekmektedir. Her şeyden önce bakım ihtiyacının karşılanmasının temel bir hak, ücretli-ücretsiz bakım hizmetlerinin ise toplumun ve ekonominin temel dayanağı olduğunu kabul eden, toplumsal cinsiyete duyarlı sosyal politikaların benimsenmesi son derece önemlidir. Bakım sektöründe kamusal yatırımların miktarının artırılması, kapsamının genişletilmesi gereklidir. Ayrıca bakımın sağlanması ile ilgili toplumsal cinsiyet normların değiştirilmesine yönelik, sürekli dikkat gerektiren uzun vadeli bir hedefe odaklanılmalıdır. Bunun için ücretli babalık izni, eşit ebeveyn izni gibi erkeklerin ücretsiz bakım ve ev işlerine katkısını artırmak gerekmektedir. Bu süreçte, öteden beri sendikaların görmezden geldikleri bakım sorununu gündemlerine almaları, sadece kadınların değil tüm çalışanların bir sorunu olduğunu kabul etmeleri ve toplu sözleşmelerin konusu haline getirmeleri için talep geliştirmeleri çok önemli bir adım olacaktır. ■

Covid-19 Pandemisi'nde 1 Mayıs ve **PETROL-İŞ'Lİ KADINLAR**

Bu sene, Covid-19 salgını nedeniyle tüm yurttta 1 Mayıs'ta sokağa çıkma yasağı ilan edildiği için meydanlar yıllardan sonra ilk defa sessizdi. Petrol-İş, 1 Mayıs'ı işyerlerinde düzenlediği etkinlik ve toplantılarla kutladı. Bu etkinliklerin bazılarında kadınlar da vardı.

Leman Bozkurt Altınçekiş

4 Mayıs 2001

Türkiye'nin ilk kadın jet pilotu, 1932 yılında Karis'in Sarıkamış ilçesinde dünyaya gelen **Leman Bozkurt Altınçekiş** hayatını kaybetti.

6 Mayıs 1952

İtalyan bilimci ve eğitimci, 1896 yılında İtalya'nın ilk kadın doktoru ünvanını alan, çocuklar üzerinde yaptığı araştırmalarla çığır açan geleneksel baskıcı eğitim sistemine karşı çıkan "Montessori eğitim sistemi"ni oluşturan **Maria Montessori** hayata gözlerini yumdu. (Doğum: 31 Ağustos 1870)

Maria Montessori

Füsun Akatlı

7 Mayıs 1944

Yazar, eleştirmen, felsefeci ve akademisyen **Füsun Akatlı** dünyaya geldi. Akademisyenliği döneminde felsefe tarihi, sanat felsefesi, bilgi teorisi ve dil felsefesi üzerine dersler veren Akatlı ayrıca reklam metni, deneme, tiyatro eleştirileri yazmıştır. Eserleri pek çok kez edebiyat ödülüne layık görülmüştür. (Ölüm: 4 Temmuz 2010)

Mary Anning

9 Mayıs 1921

Erkek kardeşi Hans Scholl ile birlikte, Almanya'da Nazi karşıtı "Beyaz Gül" adlı öğrenci direniş grubunun liderliğini yapan **Sophia Magdalena Scholl** dünyaya geldi. Sophia, kardeşi Hans ile birlikte 22 Şubat 1943 tarihinde Naziler tarafından idam edildi. Sophia'nın hatırası, Beyaz Gül direnişçileriyle birlikte Almanya ve pek çok ülkede yaşamaya devam ediyor.

21 Mayıs 1799

Britanyalı fosil biriktiricisi ve paleontolojist **Mary Anning** dünyaya geldi. Henüz 10'lu yaşlarının başındayken dinazor kalıntıları keşfeden Anning, bu sayede dünyanın ilk paleontolojisti ünvanını kazanmıştır. (Ölüm: 9 Mart 1847)

Sophia Magdalena Scholl

Leyla Gencer

10 Mayıs 2008

Dünyaca ünlü opera sanatçısı, 20. yüzyılın önemli sopranolarından biri olan Leyla Gencer Milano'daki evinde kalp yetmezliğinden hayatını kaybetti. (Doğum: 10 Ekim 1928)

Lillian Moller Gilbreth

24 Mayıs 1878

Dünyanın ilk kadın endüstri mühendislerinden Lillian Moller Gilbreth dünyaya geldi. Yönetim psikolojisi konusunda yüksek lisans, endüstriyel psikoloji konusunda doktora tezi hazırlayan Gilbreth, aynı zamanda 12 çocuk annesiydi. (Ölüm: 2 Şubat 1972)

Gilbreth'e göre kötü planlanmış iş tanımları çalışmayı sıkıcı hale getirir ve içindeki keyfi yok eder. Gilbreth'in teorisinde sermaye sahibi ve yöneticilerin işyerlerinde otorite kurmasının gerekliliği ve her çalışanın temel olan insana saygıyı hak ettiği belirtilmiştir.

13 Haziran 2017

Kadın hakları savunucusu, feminist yazar ve aktivist Şirin Tekeli hayata veda etti. (Doğum: 1944)

Şirin Tekeli

Frida Kahlo

13 Haziran 1967

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) tarafından 6 Haziran 1951 tarihinde kabul edilen ve eşit değerde iş için erkek ve kadın işçiler arasında ücret eşitliğini düzenleyen ILO 100 EŞİT ÜCRET SÖZLEŞMESİ Türkiye tarafından kabul edildi. Sözleşme, 19 Temmuz 1967'de yürürlüğe girdi.

6 Temmuz 1924

Türkiye'nin ilk kadın tıp doktoru Safiye Ali başkanlığında bir heyet Uluslararası Kadınlar Kongresi'ne katılmak üzere Londra'ya gitti.

5 Temmuz 1952

Safiye Ali, hayata veda etti. (Doğum: 2 Şubat 1894)

Safiye Ali

13 Temmuz 1954

Meksikalı ressam Magdalena Carmen Frida Kahlo Calderon, hayata veda etti. 18 yaşında bindiği aracın kaza yapması sonucu birkaç sene yatağa bağlı bir hayat sürmüş, bu dönemi eserlerine büyük ölçüde yansıtmıştır. (Doğum: 6 Temmuz 1907)

10 Haziran 1963

ABD'de, cinsiyete dayalı ücret eşitsizliğini ortadan kaldırmaya yönelik Eşit Ücret Yasası, John F. Kennedy tarafından 10 Haziran 1963'te imzalandı.

Bangladeş İşçi Dayanışma Merkezi Yöneticisi Kalpona Akter:

"İşçiler virüsten ölmezse, açlıktan ölecek"

Bangladeş, işçilerin en kötü ve güvensiz koşullarda, en düşük ücretlerle çalıştığı ülkelerin başında geliyor. Ülkenin en büyük üretim kalemi tekstilden oluşuyor. Tekstil ve hazır giyim, Bangladeş ihracatının yüzde seksenini oluşturuyor. Ancak bu, işçilerin refahında herhangi bir iyileştirmeye yol açmıyor. Korona virüsünün neden olduğu salgın, bu durumu daha da kötü hale getirdi. Bangladeş İşçi Dayanışma Merkezi (BCWS) yöneticisi Kalpona Akter'le yapılan pek çok söyleşide sarf ettiği sözler, salgın sonrası daha da kötüleşen çalışma koşullarını gözler önüne seriyor.

Güney Asya'nın 164 milyon 500 bin nüfuslu ülkesi Bangladeş, nüfus yoğunluğu en fazla olan ülkelerden biri. İşgücünün büyük bir bölümü tarım işkolunda çalışıyor: yüzde 42.7'si. Ancak ihracat ekonomisinin yüzde sekseni tekstil ve hazır giyimden oluşuyor. Bu sektörde çalışan sayısı dört milyon. Bu kadar nüfusuna, ekonomisi bakımından dünya ülkeleri arasında 39. sırada olmasına ve dünyanın en hızlı büyüyen ekonomileri arasında yer almasına rağmen Bangladeş'te işçiler çok iyi koşullarda çalışmıyor, iyi bir yaşam sürmüyorlar.

Bundan yedi yıl önce, 24 Nisan 2013 tarihinde aniden çöken 8 katlı Rana Plaza binasının 1129 işçiye mezar olması, henüz hatıralardaki canlılığını koruyor. Bütün işçilerin cenazelerine ulaşılması 13 Mayıs'ı bulmuştu.

Bu yıkıcı facianın etkilerini atlattıktan sonra, Bangladeş işçileri şimdi de Koronavirüsün neden olduğu ölümcül salgınla baş etmek zorunda. Virüs, kimilerini işsizlikle karşı karşıya bırakırken, kimilerini de hastalık riski içeren ortamlarda çalışmaya zorlamaktadır.

Bangladeş'te çalışanların yaşam standartlarını ve çalışma koşullarını iyileştirmek için uğraşan sendikalar ve işçi örgütlerinden birisi de Bangladeş İşçi Dayanışma Merkezi (BCWS). Merkezin yöneticisi Kalpona Akter.

Henüz 12 yaşındayken Bangladeş'te tekstil sektöründe işçi olarak çalışmaya başlayan Kalpona Akter, kendini Bangladeş'te işçilerin daha iyi çalışma koşullarına, sağlıklı ve güvenli çalışma ortamlarına, adil ücretlere kavuşabilmesi için mücadeleye adanmış.

Şu anda 44 yaşında olan Akter, ülkesinde önde gelen işçi liderlerinden biri. Başkanı olduğu merkezin temsil ettiği işçilerin yüzde sekseni kadınlardan oluşuyor.

Kalpona Akter'in aktarımına göre, fabrikalarda, salgına karşı önlemler asgari düzeyde, sosyal mesafe bir yana, bir adımlık mesafelerde çalışılıyor. Sokağa çıkma kısıtlamaları başladığında sendikalar, fabrikaların kapatılmasını talep etmiş. *"Binlerce insan aynı binada çalışıyor. Bangladeş, tıbbi tesis*

12 Nisan'da çoğu kadın binlerce gösterici sokaklara çıktı, yolları kapattı. Ellerinde "Ne koronadan, ne açlıktan ölmek istemiyoruz" yazılı dövizler vardı.

azlığı bakımından savunmasız bir yer. Bu yüzden fabrikaları kapatmaya çağırdık." diyor Kalpona Akter.

Bir de salgının ekonomik boyutu var. Korona salgını başladığında uluslararası markalar ilk iş tüm siparişlerini iptal etmişler. Daha önce sipariş edilen ve tamamlanan ürünleri de almaktan vazgeçmişler. Yerel atölye ve fabrika sahipleri, işçilerinin ücretlerini ödeyememiş. Öyle ki, tekstil ve hazır giyim sektöründe çalışanların yüzde yetmiş her hangi bir ödeme alamamış.

Kalpona Akter, sözlerinin devamında iptal edilen siparişlerin yaklaşık 3 milyar dolar değerinde olduğunu belirtirken, bir kampanya düzenleyerek ödeme yapmayan firmaları utanmaya davet ettiklerini, bu sayede en azından tamamlanan işlerin ödenmesini sağladıklarını ifade ediyor.

Bangladeş'te, 12 Nisan'da 20 bin, 13 Nisan'da 5500 kişinin sokaklara çıktığı gösterilerin de bunda büyük payı var. Çoğu kadınlardan oluşan göstericiler sokakları doldurdu, yolları kapattı. Göstericilerin ellerinde, "Açlıktan ölmek istemiyoruz", "Koronavirüs'ten korkuyoruz", "Ücretlerimiz ödensin", "Evde kalıp virüsten korunacağız ama karnımızı nasıl doyuracağız?" yazılı dövizler vardı.

Gösterilere ilişkin "İşçiler sokakta çünkü maaşlarını alamıyorlar. Ay boyunca mağazadan yiyecek alıp ay sonunda geri ödüyorlar. Ayrıca kiralarını da

ödeyemiyorlar." diyen Akter, salgının sonuçlarını "Bu salgın devam ettikçe, markalar sadece kârlarının bir kısmını kaybedecekler, ama işçiler paralarını, işlerini kaybedecekler. Para olmaması, yemek olmaması demektir." sözüyle dile getirdi.

Bangladeş'te tekstil ve hazır giyim fabrikaları 26 Nisan'da tekrar faaliyete başladı. Riske rağmen, işini kaybetmek istemeyen işçilerin çoğu tekrar işbaşı yapmak zorunda kaldı. Yaklaşık 900 fabrikada başlayan üretim, koruyucu giysilerle ve dezenfektanlarla sağlanıyor. Sendikalar ve işçi örgütü yetkilileri, salgının tekrar hız kazanmasından endişe ettiklerini dile getiriyorlar. [SZK]

Kaynaklar: www.thenation.com
www.business-humanrights.org

KALPONA AKTER KİMDİR?

Bangladeş'te tekstil ve hazır giyim sektöründe işçilerin güvenli çalışma ortamlarına, adil ücrete ve sendikal haklarına kavuşabilmeleri için mücadele eden Bangladeş İşçi Dayanışma Merkezi (BCWS) kurucusu ve yöneticisi Kalpona Akter, 12 yaşında tekstil işçisi olarak atılmış çalışma yaşamına. 1976 Bangladeş doğumlu Kalpona Akter, ülkenin önde gelen işçi liderlerinden biri. 2013'te meydana gelen ve 1129 işçinin ölümüyle sonuçlanan Rana Plaza faciasından sonra büyük markaların Bangladeş Güvenlik Anlaşması'nı imzalamalarında önemli rol oynamıştır.

1860 New England ayakkabıcılar grevi:

LYNN AYAKKABI İŞÇİSİ KADINLARIN İSYANI

1860 yılında, ABD'nin New England bölgesinde, Massachussets ve civarı ayakkabı sektöründe çalışan yaklaşık 20 bin işçi greve çıktı. Ücretlerin azaltılmasına ve kötü çalışma koşullarına karşı başlayan grevde kadınlar da vardı. Bazıları evlerde aile işçisi olarak, bazıları küçük atölyelerde, bazıları da yeni kurulmaya başlayan fabrikalarda çalışan kadın işçilerin yok pek çok kez bir araya geldi. Grevin merkezinde Lynn kenti vardı.

Selgin Zırlıklı Kaplan

1700'lü yılların sonlarında İngiltere'de başlayan sanayi devrimi, 1800'lü yılların ortalarından itibaren ABD'yi de etkisi altına almış; eskiden evde veya küçük atölyelerde, kol gücü veya mekanik aletlerle üretilen her şey su veya buhar gücüyle çalışan makineler aracılığıyla ve daha hızlı ve daha çok miktarda üretilmeye başladı.

Üretim biçimindeki bu büyük değişim, aynı zamanda işgücü ihtiyacının artmasına sebep oldu, el işçiliği ile geçinen esnaf ve zanaatkarlar geçinemez

hale geldi, kitlesel üretim yapan fabrikalarla uzun süre yarışamadı ve yavaş yavaş yok oldu.

1857 yılında ABD'yi ezip geçen ve sanayinin bütün dallarını etkileyen büyük ekonomik krizin ardından pek çok işçi işsiz kaldı. İşverenler krizi bahane ederek işçileri yarı zamanlı çalıştırıyor veya ücretleri azaltmaya gidiyordu.

Erkekler, haftalık 3 dolar alırken, kadınlar bir dolar alıyordu. Bazı işletmeler ise krize direnemeyip kapılarına kilit vurmuştu.

Krizin sonuçlarından ağır etkilenen sektörlerden birisi de ayakkabı sektörüydü. Henüz zanaatkarlığın tam anlamıyla yok olmadığı ayakkabıcılık sektöründe, ücretlerin azaltılması, ayakkabı işçilerini de derinden etkilemişti. Ayakkabı işçilerinin hareketlenmeye başladığı yerlerden birisi Massachusetts eyaletinde bulunan Lynn kentiydi.

Ayakkabıcılığın tarihsel olarak çok eskilere dayandığı ve Amerika'da ayakkabı üretiminin başlangıç yeri sayılan

Dikiş makinelerinin kullanılmaya başlamasıyla birlikte, ayakkabı üretimi kitleleşmiş, küçük atölyeler yavaş yavaş kapanmaya başlamıştı

Lynn'de, ilk üretimi 1635'te İngiltere'nin Buckinghamshire kentinden gelerek buraya yerleşen Philip Kertland başlatmış, bildiklerini pek çok kişiye öğretmişti. Ayakkabı ustalığı, kısa sürede tüm kente yayıldı. İki yüz yıla yakın bir süre küçük atölyelerde el işçiliğine dayalı olarak gerçekleştirilen ayakkabı üretimi, ilk defa 1845 yılında makineleşmeyle birlikte kitlesel hale geldi. Ancak bu makineler, henüz basit el makineleriydi ve ayakkabının belirli parçaları dikilebiliyordu. 1858 yılında Lyman R. Blake'in ayakkabı üretimine yönelik McKay dikiş makinesini geliştirmesi sektörde devrim niteliğinde bir adımdı.

Makine başında çalışan bir dikişçi, evde çalışan 11 zanaatkarın işini yapabiliyordu. Bu durum, kadın işçilerin işini de azaltıyordu, çünkü daha önce evlerde üretim yapan kadınların işini artık makineler yapabiliyordu. Makineleşme, çoğu erkekler tarafından yapılan taban yapımına olan talebi arttırırken, kadınlar tarafından yapılan dikiş işlerine olan talebi azaltmıştı. 1850 yılında, toplam 112 ayakkabı üreticisinde çalışan 10 bin 165 bin işçinin yüzde 63'ü (6 bin 423) bini kadınlardan oluşurken, 1860 yılına gelindiğinde bu oran yüzde 40'lara inmişti.

O dönem, Lynn ayakkabı işçilerinin henüz etkin bir örgütü yoktu. Hem evlerde, hem küçük atölyelerde hem de fabrikalarda çalışan tüm Lynn ayakkabı işçileri, 1858 yılında "Lynn Makineler Birliği"ni kurdu. Haklarını daha güçlü savunabilmek için gerekli araçları oluşturmak amacıyla biraraya geliyor, sık sık toplantılar düzenliyorlardı. Toplantılardan biri, grev kararıyla sonuçlandı. İşverenlerin ücretleri arttırılmaması halinde 22 Şubat'ta greve çıkılacaktı. Grevin kıvılcımı, Lynn, Natick ve diğer Massachusetts kentlerinden yayılmaya başladı. Grev kırıcılarını tespit etmek, düzeni sağlamak ve hiçbir yerde ayakkabı üretilmediğinden emin olmak amacıyla 100'er kişilik komiteler oluşturuldu.

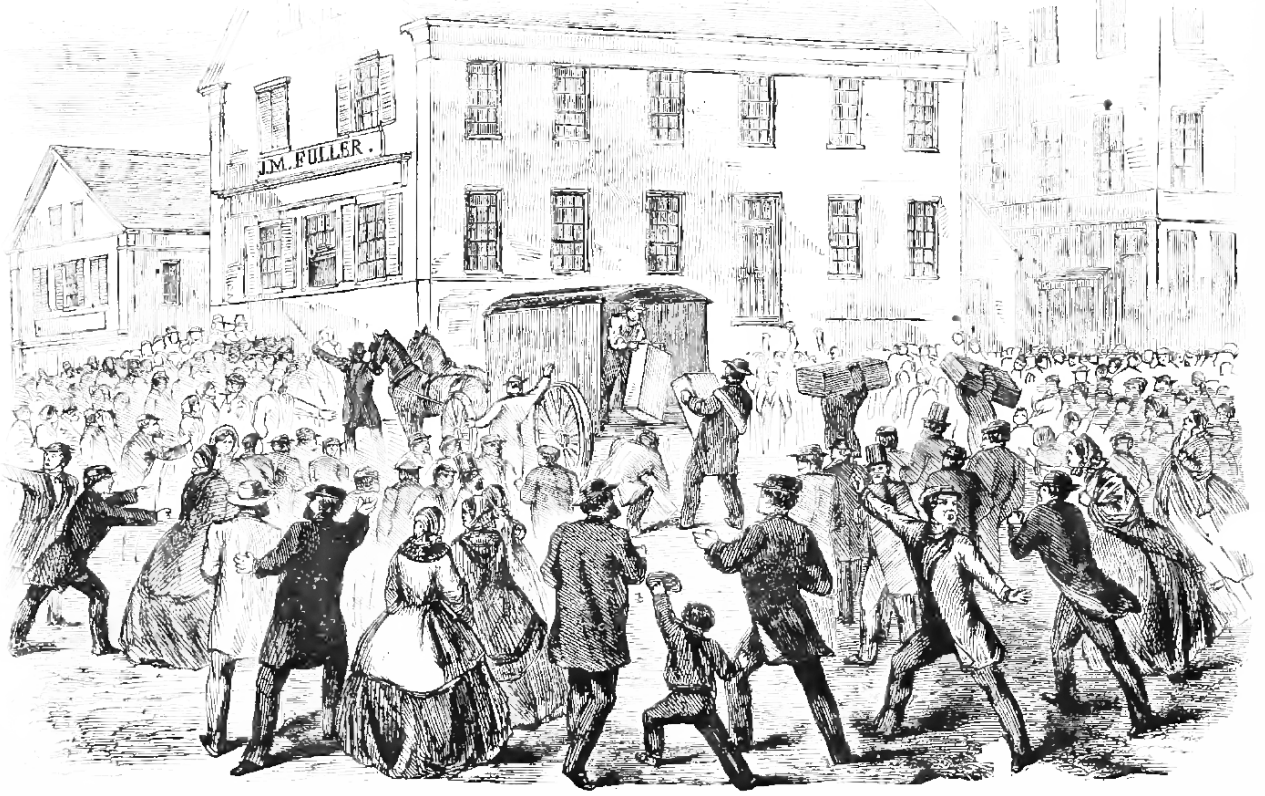
22 Şubat 1860 günü, 1000 kişilik bir işçi grubu, greve başladıklarını duyurmak amacıyla şehirde küçük bir yürüyüş gerçekleştirdi. Bu gösteri şehirde endişeye sebep oldu ve komşu merkezlerden kolluk güçleri talep edildi, ancak bu talep reddedildi. Grev başlangıcı olarak 22 Şubat'ın seçilmesi, ABD'nin ilk başkanı George Washington'un doğum gününe denk getirilmek istenmesiydi.

23 Şubat'ta greve Haverhill'den ustalar da katıldı, bunu Dover, Farmington, Rochester, ve diğer New Hampshire kentleri izledi. Grevciler, işin niteliğine göre yüzde 10 ila 25 arasında ücret artışı talep ediyorlardı. Lynn grev komitesinin grevci işçileri kontrol altında tutmak için harcadığı tüm çabaya rağmen bazı grevciler diğer şehirlere ayakkabı siparişi ve malzeme götüren araçlara saldırdılar. Nakliyecileri grevcilerden korumak için gelen polisler de saldırıda bulunuldu. Bunun üzerine Boston'dan talep edilen kolluk kuvvetleri gelmekte gecikmedi.

Şiddet gösteren grevcileri tutuklamak isteyen Boston polisine taşlarla saldırıldı. Mal ve sipariş taşıyan imalatçılar iplerle bağlanıp sokakta teşhir edildi. Şiddetin dozu giderek arttı. Gazeteler grevle ilgili olumsuz yazılar kaleme almaya başladı.

Bugüne kadar fazla öne çıkmayan grevci kadın işçiler, grevin sarsılan itibarını tekrar kazanmak için harekete geçtiler. Kadınların greve katılmalarının önemine ilk olarak 21 Şubat'taki grev komitesi toplantısında değinilmişti. Ayrıca bir gün önce, Marblehead kentinde kadınların bir ayakkabı işverenine karşı başlattığı grev başarıya ulaşmış, ücretlerin artması sağlanmıştı. Lynn'de bir kadın gösterisi, işverenlere gerekli mesajı göndermeye yetecekti.

23 Şubat'ta Liberty Hall toplantı salonunda kadınların yaptığı toplantıda grevcilerin eşleri, kızları, kızkardeşleri, evlerde, küçük atölyelerde ve fabrikalarda çalışan kadın ayakkabı işçileri de vardı. Toplantıyı, **Elvira Hall** ve **Willard F. Oliver** adlı iki kadın yönetti. Toplantıda hakimiyet fabrika işçisi kadınlardaydı. Fabrikada çalışan kadınlar, kadın işçilerin ücretlerinin arttırılması talebinin öne çıkarılmasını istiyordu. O günkü toplantıda, tüm kadınlardan greve katılma kararı çıktı. Salonda "Grev katılacak mısınız?" sorusuna yüzlerce kadından aynı anda "Evet!", "Kadınları Unutmayın" sesleri yükseldi. Evden çalışan ayakkabı dikişçisi, fabrikada makine operatörü, genç, yaşlı bütün kadın işçiler öfkelerini dile getirdikleri konuşmalar yaptılar. Salondan çıkan kararlar, kadın işçilerin

ücretlerinde artış talep etmek için greve katılmak; yerel halkın desteğini arttırmak için kampanya yürütmek; talep edecekleri ücretleri belirlemek; Marblehead, Newburyport, ve Danvers kentlerindeki kadınları greve katmaktı. Grevin itibarını arttırmak için çağrılan kadınlar, kendi bağımsız eylemlerini planlamaya başlamışlardı.

İlk kadın toplantısından dört gün sonra 27 Şubat'ta yaklaşık 1500 kadın, ikinci toplantılarını gerçekleştirmek üzere Liberty Hall salonunda bir araya geldi. Fabrika işçisi kadınlar ücret artışı isterken, ev işçisi kadınlar daha çok eşlerini, yani erkeklerin grevini desteklemekten yanaydı. Aralarında oluşan gerginlik, beş gün içerisinde düzenlenen üç toplantıda devam etti. Grevin gidişatı bu toplantılarda belirlenecekti: Lynn grevinin hedefi kadın ve erkek işçilerin ücretlerini yükseltmek mi, yoksa evde üretim yapan ailelerin gelirini arttırmak mı olacaktı?

Kadın komitesinin başkanı **Clara H. Brown**, talep edilen ücretleri okudu. 21 yaşında atölye işçisi olan Brown, hem fabrika işçilerinin hem de evde üretim

yapanların ücret artışlarını ortak bir talepte birleştirmeyi ve birlikte hareket etmeyi önerdi. Bu şimdiki kadar uygulanmamış bir şeydi, el işçileriyle makine işçileri ortak hareket edecekleri.

Kadınların kuracağı bu birlik sayesinde hem evli hem bekâr, hem evde, atölyede, fabrikada çalışan kadınların ücretleri yükselecek; hem de greve katılan herkesin çıkarı korunacaktı.

Clara Brown ve temsil ettiği fabrika işçisi kadınlar, ev işçisi kadınların ücretlerini arttırmak için çözüm arayışına girdi. Kadınların bu ittifakı, bütün kadınları korumayı amaçlıyordu. Bu ittifak sonucu evde aileleriyle çalışan kadınlarla fabrikada çalışan kadınlar arasında güçlü bir bağ kurulmuştu. 1860 grevinde, fabrika işçisi kadınlar açısından 'çalışan kadınların ücretlerinin artması' erkek işçilerin ücretleri kadar önemli bir hedefti.

İki tarafın hararetli tartışmalarından sonra kadınların 7 Mart'ta erkeklerle birlikte yürüyüşe katılması kararı çıktı. Kendi grevlerini yapmakta ve ücret taleplerinde ısrarcı olan fabrika işçisi

kadınları, grevin 'esas' amacına uygun hareket etmeye ikna etmek amacıyla gerçekleştirilen 28 Şubat tarihli üçüncü toplantı Lyceum Hall salonunda 2000 kişinin katılımıyla gerçekleştirildi. Toplantıda kadınların ücretlerinin artmasından önce aileleri yöneten ve geçindiren erkeklerin ücretlerinin öncelikli olduğu, grevde de bunun ön planda tutulması gerektiği vurgulandı. Fabrika işçisi bir kadının yükselen sesi bir süre sessizliğe sebep oldu: "*Varsayalım ki tek başımıza ev geçindiriyoruz ve kocamız yok!*"

Toplantıda bazı erkekler, ileri giderek ücretlerin artmasını isteyen grevci kadınların Lynn'li kadınları temsil etmediğini iddia ettiler. Toplantı tekrar ev işçisi ve fabrika işçilerinin çıkar çatışmasına dönüşmüştü. Fabrika işçisi kadınların ısrarları yüzünden diğer ev işçilerinin de işsiz kalacağı söylendi.

Ev işçilerini temsil eden **Mary Damon**, can alıcı soruyu sormakta gecikmedi: "*Burada, Lynn işçisi kadınları kim temsil ediyor?*"

Fabrika işçilerini temsil eden **Clara Brown** bunun üzerine, "*Elimize bir şey*

28 Şubat 1860, Lynn grevcisi kadınların üçüncü toplantısı

geçmeyecekse grevde yokuz, hiçbir şey için direnecek değiliz' diyerek tepkisini dile getirdi. Ayrıca, ev işçilerinin ücretleri düşürdüğünü söyleyerek, atölye işçisi bir arkadaşının aldığı çok düşük ücreti hatırlattı, ev işçilerini işbirliğine çağırdı: *"Lynn kızları, Lynn kızları, kendinize gelin, istediğiniz bu mu, kendinizi buna mı layık görüyorsunuz? Önce grev yapın, direnin, parça başına 8.5 cent isteyin, eğer iş yaptırmaya devam edeceklerse bu parayı da vermek zorundalar. Sizi köle yapmalarına izin vermeyin. Hepimizin talebi yerine getirilinceye kadar makinelerinizi çalıştırmayın."* Clara Brown'un bu sözleri tüm salonda coşkuyla alkışlandı. Herkes çok etkilenmişti. Kadınların ittifakına olan güven yeniden tazelenmişti. 7 Mart'taki büyük grev mitingine kadınlar ayrı bir kortejle katılacaklardı.

Ancak son anda alınan bir kararla yapılan 2 Mart tarihli dördüncü toplantıda her şey tersine döndü. Fabrika işçisi kadınların ücret artışı talebi reddedildi. Clara Brown'un ve temsil ettiği kadınların isteği olmayacaktı. Bu kararda 1700 kadını imzası vardı, bunun kaç ev işçisi kaç fabrika işçisi kayıtlarda yer almıyor. Soğuk bir kış günü 7 Mart'ta 800 kadın işçi ellerinde *"Amerikan kadınları köle olmayacak. Adil bir ücret verin, içtenlikle*

çalışalım." yazılı bir pankart taşıyorlardı. 7 Mart'ta 4100'ü Lynn'den, 1100'ü Marblehead'ten, 1500'ü New Hampshire'den, 1500'ü Natick ve 600'ü Haverhill'den olmak üzere yaklaşık 10 bin kişi grevdeydi. Grevde yer alan kadınların 2000'i Lynn'den, 600'ü Marblehead ve Newburyport'tan ve 450'si Haverhill'den katılmıştı. Mart ayının sonlarına doğru üreticiler, az da olsa ücret artışı kabul ettiler. İşçiler yavaş yavaş işlerine dönmeye başladı. 10 Nisan'da Lynn'in 27 yedi küçük ayakkabı atölyesinde ücretlerin yüzde 10 artışı kabul edildi, ancak sadece 500 işçi için. Aynı tarihte, ev işçilerini temsil eden **Mary Damon**, *Kadın Dikişçiler ve Bağlayıcılar Birliği*'ni kurdu. 1860 grevi sonlanmıştı.

Fabrika işçisi kadınların talepleri ve grevden beklentileri bir sonuca ulaşamadı, ev işçisi kadınlarla fabrika işçisi kadınların çıkar çatışması grevin belirgin karakteri oldu. Ev işçisi kadınların katı tutumu, fabrika işçilerinin desteğini çekmesine neden oldu.

1860 ayakkabıcılar grevi, dönemin zanaatkar protestolarının sonuydu. Üretimdeki makineleşme ve merkezileşme, kadınların fabrikalara yönelmesine sebep olmuştu. Fabrikada çalışma, yavaş yavaş evdeki izole çalışma biçiminin terk edilmesine yol açtı. ■

ULUSAL ÇAPTA KURULAN İLK KADIN SENDİKASI:

AZİZ CRİSPİN'İN KIZLARI

Lynn, Massachusetts'te çalışan ayakkabı işçisi kadınların kurduğu geniş ve ulusal çapta ilk sendikadır. 28 Temmuz 1869 yılında Massachusetts sınırlarını aşarak California'ya ulaşan ilk ulusal kadın sendikasıdır. Kurulduktan kısa bir süre sonra hızla yayılarak Massachusetts, California, Illinois, Maine, New Hampshire, New York, Ohio ve Pennsylvania'da toplam 24 merkez açtı. Sendikanın ilk başkanı, 25 yaşında bir ayakkabı dikişçisi olarak çalışan Carrie Wilson'dur. Aziz Crispin'in Kızları, genellikle evli veya bekar genç fabrika işçisi kadınlardan oluşuyordu. Sendikaya üye olan kadınlar, üretime yeni katılan kadınlara yol göstermeyi ve boş zamanlarında yardımcı olmayı amaç edinmişlerdi. Aziz Crispin'in Kızları, ABD'nin Massachusetts eyaleti Lynn kentinde 1860 yılında gerçekleşen ve tüm eyalet illerinden yaklaşık 20 bin işçinin katıldığı büyük ayakkabı grevinden sonra ihtiyaç duyularak kurulmuştu. Sendika, daha önce kurulan ve erkeklerin üye olduğu Aziz Crispin'in Şövalyeleri (Knights of St. Crispin) ile eşgüdümlü çalışıyordu. Sendika, aynı işi yapan kadın işçilerle erkek işçilerin aynı ücreti alması gerektiğini savunuyordu. Aziz Crispin, ayakkabıcılar, perdeler, tabakhaneler ve deri işçilerinin koruyucu azizinin adıydı. Aziz Crispin, Roma imparatoru Diocletian tarafından, 285 yılında idam edilmişti.

Petrol-İş'li Kadın Temsilciler:

"Kadınlar Hem Kendini, Hem Hayatı Değiştiriyor"

Petrol-İş Sendikası 2020 temsilci eğitimlerinde iki kadın temsilcimiz vardı. Bursa Şubesi'ne bağlı Solar Patlayıcı işyerinden temsilci Hatice Sarı ve İstanbul 2 No'lu Şubesi'ne bağlı işyerlerinden, Mehmetçik Vakfı Opet Akaryakıt İstasyonu temsilcisi Fatma Alp ile kadın işçi olmayı, sendikalarda kadın temsiline duyulan ihtiyacı ve hayatın her alanında kadın olmayı konuştuk.

Söyleşi: Selgin Zırlı Kaplan

Kendinizi tanıtır mısınız?

İsmim **Hatice Sarı**, 36 yaşındayım, Seyitgazi'de dünyaya geldim. 20 yıllık evliyim, 14 ve 17 yaşlarında iki oğlum var.

Nerede çalışıyorsunuz, işyerinizdeki göreviniz nedir? İlk işiniz mi?

Solar Patlayıcı'da üretim bölümünde çalışıyorum. Üç yıldır çalışıyorum, dördüncü yılın içerisindeyim. Daha önce üç yıl bir okulda hizmetli olarak çalışmışlığım var.

Çalışmak size ne kazandırıyor?

Sigortalılığım altı yıl, ama küçüklüğüm-den beri çalışırım, duramıyorum evde, çalışmayı çok seviyorum. Bu sayede çevre edindim, arkadaş ve sosyal çevre sahibi oldum. Maddi yönü var bir de. Huzurlu oluyorum. Buraya geliyorum, arkadaşlarım sürekli arıyorlar örneğin.

Tam olarak ne yapıyorsunuz?

Maden ocakları ve yol yapımlarında kullanılan patlayıcı kapsülün paketlen-

mesinde, barkot bölümünde çalışıyorum. Üretimde kapsül bölümündeyim.

Patlayıcıyla temasınız oluyor mu?

Tabii, yurtdışından geliyor, bu özel bir şirket, hammadde hazır olarak geliyor, bunların montajlanmasını yapıyoruz. Barkot sistemini yapıyoruz.

İşyerinizde kadınların oranı nedir?

Toplam 85 işçi çalışıyor işyerimizde. 29 kadın işçimiz var.

Bütün kadınlar aynı işi mi yapıyor, farklı işler yapan var mı?

Hammaddelerin basımı hassas bir iş, basım işinde kadınlar daha çok çalışıyor. Önceden erkekler çalışıyormuş, şimdi kadınlar geçti. Dinamit bölümünde de, paketleme bölümünde de kadınlar çalışıyor.

Nasıl bir hassasiyet gerekiyor?

Koyuş şekli, taşınması, hepsi hassas iş. Kadınlar daha uygun bu iş için, o yüzden kadınlara uygunluk verdiler.

Risk içeriyor mu yaptığınız iş?

Tabii. Herhangi bir arkadaşın bir hatası, en ufak bir şey bile risk içerir. Döşemelerimiz bile patlamaya göre yapılmış, giydiğimiz çelik yelekler, basım yapanların çelik yelekleri var. Herhangi bir patlamaya karşı önlerinde koruyucu cam var. Önlemlerimiz var. Yelek giymeden basıma oturamıyorlar. Dinamit bölümü, kapsül bölümü kadar tehlikeli değil, kapsül bölümü gerçekten çok tehlikeli. Bölüme giren kapsüller sayıya geliyor. Belirli bir sayıya aşamıyor.

Fazla olursa tehlike artıyor mu?

Tabii, tehlike oranı artıyor, onun düşmesinde, taşıdığı sandıklarda, hepsine tek tek dikkat ediliyor. 24 basım bölümü var. Her bölüm birer metreden oluşuyor. Aralarında demir bir blok var, üstlerinde birer kamera bulunuyor. Küçük bir prefabrik ev gibi, orada en azından altı yedi kamera var, her giriş çıkışta, basılan kişinin şahsına ait tek kamera. Her anı, her saniyesi, konuştuğu her an kaydediliyor. Konuşmasan bile, dikkat dağınıklığı olabilir.

Bu sizde strese sebep olmuyor mu?

Evet çok stres yaratıyor. Herhangi bir arkadaşımızı sıkıntılı gördüğümüzde uyarıyoruz. Başımızdaki bölüm şeflerimiz olmasa bile, bizim uyarma hakkımız var, "Sağlığına dikkat et" diyoruz.

İş güvenliği konusunda bir eğitim alıyorsunuz musunuz?

İş güvenliği konusunda belirli zamanlarda eğitimler alıyoruz. Uzmanımız var, sürekli bizi takip ediyor, bölümlerimize geliyor. Gözlük, baret gibi şeyleri o bölümlerde kullanamıyoruz. Dinamit bölümünde eldiven, baret mutlaka kullanılıyor, paketlemede yok ama, gözlüğümüz mutlaka oluyor. Kapsül bölümünde çelik yelek giyiliyor.

Hiç sendika deneyiminiz var mı?

Yok, ilk sendikam Petrol-İş.

Kaç aydır Petrol-İş üyesisiniz? Temsilciliğiniz ne zaman başladı?

Hemen hemen üç ay oldu. İlk sözleşmemiz olduğu için bir yılımız doldu, bu yılın Ocak ayından sonra ikinci sözleşmeye oturacağız. İlk gönüllü arkadaşlar gelip gittiği için bu seçim süreci bayağı bir süre aştı. Biz yeniyiz şu anda. Seçilerek gelen temsilcileriz.

Toplusözleşmeye katıldınız mı?

Ben katılmadım, yoktum henüz. Sürecimiz yeni olduğu için o konuda herhangi bir bilgim yok.

Kadınların nasıl talepleri olabilir?

Farklı sorunlar olabilir. Şu anda çalışma ortamında bir sıkıntı yaşamadık, farklı bir talepleri de yok.

Doğum izinleri nasıl kullanılıyor?

Bizde doğum yapacak kadın işçi yok. İki hamile kadın işçimiz vardı, ikisi de işten ayrıldı. Fabrikanın doktoru uygun görmedi. Yeni evlilerdi, tazminatlarını alıp ayrıldılar.

Hamile kadınların çalışması uygun değil mi yani...

Sürekli sarım yapıldığı için, bir dikiş makinesi ve bir kasnak düşünün, onu sürekli saracak, sürekli sabit kalacak. Sekiz saatin yedi buçuk saati o makineye oturacak, o da sıkıntı.

Hatice Sarı
Solar Patlayıcı
İşyeri Temsilcisi

Sadece duruştan dolayı mı zararlı? Kimyasal bir etkisi de var mı?

Kimyasal da var tabii, patlayıcının içindeki madde çok zararlı bir madde. Boynumun yanlarında alerjiler başladı, dinamitin suyundan kaynaklandı. Soğutmak için büyük bir havuz var. Kartuş makinesinden havuza, havuzdan belirli bir sıcaklıkta soğuğa eriştiği anda eleğe giriyor.

Elekteki su paketleme yerine dönüyor. Paketleme yerinde aşağıya indikçe havuzdan, sürekli yüzümüze sıçrıyor. Çok zararlı etkileri varmış.

İşyeri doktoru ne diyor bu konuda?

İlaçlar kullandık. Herkeste olmadı. Mesela üç yıldır sürekli çalışan var, bizde de hatalar oluyor tabii, rahat hareket edemiyorsun. Sürekli hareket etmek, onu doldurmak zorundasın, o süreyi geçirmemek zorundasın. Yığılma yapmaması lazım. Dinamit bir de makinenin içine geri girdi mi tehlikesi de var. O anda belki bizden kaynaklı da olabilir. Şu anda herhangi bir sıkıntı yok, herhangi bir iş kazamız yok. Önlemler çok. Çok aşırı önlemler var. İş güvenliği uzmanımız sürekli geziyor, sürekli eğitimler veriyor.

"SENDİKADAN ÖNCE DÜZENLİ İKRAMIYE VERİLMİYORDU, ARTIK DÜZENLİ HALE GELDİ. HAKLARIMIZ, YILLIK İZİNLERİMİZ ARTTI. AMACIMIZ BUNU DAHA DA İLERİYE GÖTÜRMEK."

Fatma Alp

Mehmetçik Vakfı Akaryakıt
İşyeri Temsilcisi

Bunun dışında kadınların yaşadığı herhangi bir sağlık sorunu var mı?

Yok, şu anda yeni bir şirket zaten, yedi sekiz yıllık bir şirket, kadın işçiler üç yıldır çalışıyor. Yeni olduğu için şu anda belirgin bir soruna rastlamadık. Özel bir şirket, Hindistan kökenli. Erkeklerle de bizim kadar çalışılmıyormuş. Kadınlar olunca, üretim çoğaldı. Erkekler saatte 100-200 kapsül basıyorsa, kadınlar 600 kapsül basıyor.

Kadınlar daha çok üretiyor yani, maaşlara yansıtılıyor mu bu?

Sendikaya girmeden önce, ikramiyemiz filan yoktu, belirli bir kazanç olduğu için bir defa ikramiye verdiler. Sendika geldi, 2100 civarı alıyordum, şimdi 3100 alıyorum.

Neler değişti sendikadan sonra?

Daha önce düzenli ikramiye verilmiyordu, artık düzenli hale geldi. Haklarımız, yıllık izinlerimiz arttı. Amacımız bunu daha da ileriye götürmek.

Kadın işçilerle erkek işçilerin ücretleri aynı mı?

Şu anda brüte bağlı ücretler. Kide-me bağlı bir ücretlendirme var, iki üç yıl önce başlayanlar biraz daha fazla alıyor. Şimdi yeni girenler de aynı şe-

kilde alıyor, benden fazla alanlar da olmuştu. Bu sözleşmeden sonra, kide-me bağlı hale geldi. Bayağı bir sıkıntı olmuştu yeni gelenlerin aynı ücreti alması. Yedi yıllıklar var örneğin, bir de yeni giren var, bir fark yok, ya da yüz lira fark vardı aralarında. Sendika geldi hepsi düzeldi.

Nasıl temsilci oldunuz?

Benden önce, arkadaşlarım sağolsunlar adaylığını koydu diye bütün işçilere duyurdular. Onların ısrarıyla geldim. Üretimde de olsun, çevrede arkadaşlıkta da olsun bir etkim olduğunu düşünüyorum. Gerçekten de bir işçinin en ufak bir ihtiyacı olsun yardım etmeyi seviyorum. Haksızlıklara da gelemiyorum. Örneğin bir arkadaşımız vardı, ayakkabısını atmışlar, demir uçlu ayakkabı giyiyoruz iş ayakkabısı, iş güvenliğine gitmiş, işyeri hekimi "Temsilcileriniz güvenlik kamerası taksin soyunma odasına" demiş vermemiş. Soyunma odasına yasak zaten, yasal değil. Ben de gittim kendim aldım ayakkabıyı. Ben iş hayatımda da hiçbir zaman bir gün olsun rahat-sızlanıp işten kaçmadım. İşçi de olsa, işveren de olsa her zaman lafımı söyledim. Arkadaşlarımı da hep bu şekilde yönlendirdim. "Çalışın, kendinize laf getirmeyin, içiniz rahat etsin, gücünüz yettiğince." Bu zamana kadar arkadaşlarımda da hakkını savundum, yeri geldi konuşum.

Seçimde herkesten destek alabildiniz mi? İtiraz eden oldu mu?

İtiraz eden olmadı, bir kadın temsilci olması istendi. Şu anda üç temsilci var biri baştemsilci, iki de temsilci. Üç kişiyiz şu anda. Çok az bir farkla birinciliği kaybettim.

Gece vardiyası var mı?

Yok, iki vardiya halinde çalışıyoruz. Sekiz-dört, dört-oniki. İlerleyen günlerde

-küçülmeye gidiliyor diye işçi çıkarıldı genel çalışmaya dönecekler sanırım, tek vardiya olarak çalışacağız. Biz geldiğimizde bölümler tek bölümdü zaten, ofis de vardı, prefabrikti. Ama şimdi hepsi iki katına çıktı. Her bölümde bizim çalıştığımızın iki katı büyüklüğünde yer açıldı şu an. Oraya geçilecek. Her bölümün iki katı oldu fabrika.

Servis var mı, ulaşımınız rahat mı?

Evet sürekli var, ulaşım çok rahat. Bazen evimize de götürüyorlar.

Sendikalaşmanız nasıl oldu, hemen kabul edildi mi, zorlandınız mı?

İşverenimiz Hintli, adı Mani, bize birçok video izletti. Bir kişinin bir hatası patlamaya sebep oluyor, binayı götürüyor, kopan eller, kollar... Bize "Ben size para veririm, ama canınızı bir daha bulamazsınız" diyor. Bize aracı olup sendikayı getiren abi de sağlık nedeniyle kendi isteğiyle, tüm haklarını alarak ayrıldı. İşveren başlarda bayağı direndi, sonra mahkemeden çekti. Başta görüşmeyi kabul etmedi. Kabul edinceye kadar düdüklere çaldık, işyeri içinde patlama tehlikesinden dolayı yasak olduğu için servis giriş çıkışlarında çaldık, fabrikanın dışında.

Sonra kabul etti, biz de ummuyorduk çünkü daha yeni bir şirket. İlk başta haberi olmadı, bizde yeniden bir örgütlenme oldu, daha önce olmuştu. Birkaç gün içinde, bir hafta sürmedi herkes hemen üye oldu. Anlamadı işveren. Ne zaman anladı, sendikayla bir toplantı yaptık, bir yerde buluştuk, o zaman öğrendi.

Sendika için mücadele ettiniz yani

Tabii, ama bu sefer kararlıydı işçiler de. Kararlı olmasalardı zaten olmazdı. Haklarımız için mecburduk. Yaptığımız iş çok tehlikeli bir iş. Bir kişinin hatası kaç kişiye mal olacak. Sendikadan önce 12 saat çalışıyorduk.

"SENDİKADAN ÖNCE
12 SAAT ÇALIŞIYORDUK,
PAZARLARI DA İŞE GİDİYORDUK.
SENDİKA GELDİ, ÜCRETLER ARTTI,
MESAİLER BİTTİ. SIKINTISI
OLANLAR RAHATLADI. HER
TÜRLÜ HAKKA SAHİP
OLDUK."

Aylarca ful 12 saat çalıştık, her pazar çalışıyorduk. Ücretlerimiz de ona göre, alıyorduk ama az alıyorduk. Şimdi sendika geldi, mesailer bitti, çünkü ücret yükseldi. Maaşımız arttı, kredi çekenler var, ev alanlar var, çocuk okutanlar var. Sıkıntısı olanlar şimdi daha rahatladı. Her türlü hakka sahip olduk.

Sizi tanıyalım, nereden geliyorsunuz?

Ben **Fatma Alp**. Mehmetçik Vakfı Akaryakıt, Opet'te çalışıyorum. Opet'in marketinde market sorumlusu olarak çalışıyorum.

Evlü misiniz, çocuğunuz var mı?

22 yıldır evliyim bir oğlum var. Oğlum 24 yaşında. 12 yıldır Mehmetçik Vakfı'nda çalışıyorum. Onun öncesinde altı yıl ruh sağlığı psikiyatri kliniğinde halkla ilişkiler sorumluluğu yaptım. Çalışmayı çok seviyorum. Kesinlikle evde olmak bana göre değil, aslında hiçbir kadına göre değil. Kadınlar çalışmalı, bence kesinlikle kendi özgürlüklerini sağlamalı.

Kadınların yaşadığı şiddeti, parasızlığı, eşine muhtaç olmasını, eline bakmasını düşünürsek bence bunlar büyük huzursuzluk. Ama bugünlerde kadın gücünün arttığını düşünüyorum. Opet'te de bildiğiniz gibi bir kadın projesi var. Çok beğendiğim ve desteklediğim bir proje. Bir kere kadın istihdamı arttı, üretim arttı. Kadınlar bence çok güçlü ve çok becerikli.

Geçenlerde bir kokoreçiye gitmişim, bilirsiniz genelde erkekler yapar. Bir kadın şapka takmış, ilk olarak onu kucakladım, sonra öptüm. Şimdiye kadar yemediğim lezzette kokoreci bir kadının elinden yedim. 'İşte bu kadının gücü' dedim. Kadınlar eskiden gerçekten çok zor şartlarda, inanılmaz kötü koşullardaydı. Şimdi herşey çok daha iyi. Artık binlçliler, çalışıyorlar, öncelikleri var.

"ÇALIŞMAYI ÇOK SEVİYORUM, KESİNLİKLE EVDE OLMAK BANA GÖRE DEĞİL, ASLINDA HİÇBİR KADINA GÖRE DEĞİL. KADINLAR ÇALIŞMALI, KESİNLİKLE KENDİ ÖZGÜRLÜKLERİNİ SAĞLAMALI."

İşyerinizde kadın olmak nasıl, bahse-der misiniz biraz?

Benim istasyonumda kadın pompacılarım var. Artık mecbur kılındı ve ben buna çok sevindim. Kızlarım var, onlar zaten bizim Petrol-İş'li üyelerimiz, geziyorum, şapkalarını takmışlar, aslanlar gibi pompaları ellerinde, yakıt veriyorlar. İşte orada erkeklere, siz yaparsınız, biz de alasını yaparız diye gösteriyoruz. Bunu Opet mecbur kıldı, her istasyonda var, kadınları görmek beni çok mutlu ediyor. Hatta bir ara kendim marketi bırakıp da pompaya mı geçsem, 'biz burdayız'ı göstersem dedim.

Ama yılların verdiği bir tecrübe var, oradan oraya geçmek beni yorardı. Şimdi bir de temsilcilik de var doğal olarak.

İşe girdiğinizden beri markettesiniz. Sendika üyeliğiniz ne kadar eski?

Evet, 12 yıldır marketteyim. İşe girdiğimden beri de sendikalıyım.

İlk defa mı temsilci oldunuz, ne zamandır temsilcisiniz?

Evet ilk temsilciliğim, beş aydır temsilciyim.

Daha önce hiç kadın temsilci seçilmiş miydi işyerinizde?

Bir kadın vardı, ama istifa etti. Sebebini bilmiyorum, özel sebeplerden sanırım.

Antalya'ya bir semine gitmişti. Antalya'dan döndüğünde istifa etti. Ondan sonra kadın olarak ilk ben varım.

Çalışma koşullarınız sağlığınız üzerinde olumsuz bir etkisi var mı?

Market kısmında olduğumuz için ağır kaldırmak, dolapları doldurmak biraz yorucu olabiliyor. Ağır kaldırıyoruz, o yüzden benim kolumda 'tenisçi dirseği' rahatsızlığı başladı. Gitsem meslek hastalıklarına kesin bana rapor çıkarırlar, ama ben istemiyorum.

Opet'in Mayıs 2018'de başlayan Kadın Gücü" projesinin amacı her istasyonda en az iki kadın pompacı istihdam edilmesi olarak açıklanıyor.

Fizik tedavi görüyor musunuz?

İşyerinde her imkânı bana sunuyorlar, izinse izin, maddi anlamda iyi bir doktorsa iyi bir doktor... Bunu yapıyorlar, haklarını yiyemem kesinlikle. Ama gitsem, çıksam çıkar mıyım, çıkarım, ama ben istemiyorum, işyerimi çok seviyorum. Mehmetçik Vakfı çatısı altında çalışmak bana inanılmaz bir gurur veriyor, hizmet sektörünü seviyorum, müşterilerimi çok seviyorum. Hizmet işi bana göre, müşterilerle birebir diyalogum çok iyi. Hep iyi puanlar alır istasyonumuz. Benim kendi işim, kendi istasyonum, kendi evim gibi. Çok severek çalışıyorum. Zaten sevmesem 12 yıldır yapamazdım.

Toplam kaç kişi çalışıyor işyerinizde, kaç kadın?

Üç yüze yakındır. Çok azı kadın, 25'i filan.

Kadınların hepsi sendikalı mı?

Evet hepsi sendikalı. Eskiden kadınların sayısı daha çoktu. Sadece temizlik bölümü ve güvenlik bölümü taşeron. Onun dışında Mehmetçik Vakfı'nda çalışan herkes sendikalı.

Toplusözleşme deneyiminiz oldu mu?

Henüz girmedim, Ekim'de gireceğim. Çok merak ediyorum, nasıl oluyor, nasıl bitiyor? Taslak nasıl hazırlanıyor onları filan göreceğiz artık.

Kadınların farklı talepleri var mı?

Mesela çocuğu varsa süt izni... onu zaten veriyor. Bence kadınlara özel günleri için bir gün izin verilmelidir.

İzin istediğinizde vermiyorlar mı?

Her ay vermiyorlar. Her ay o güne izin vermiyorlar, anlamıyorlar çünkü. Bunu toplu sözleşmeye koymak istiyorum, bir sıkıntımız daha var, biz gece vardiyasında çalışıyoruz. Sabah, öğlen ve gece vardiyası olmak üzere üç vardiya halinde çalışıyoruz. Yıllardır çalışan personel artık yorulmuş. Ben 12 yıldır çalışıyorum.

Ne zorlukları var gece çalışmanın?

Mesela ayyaşı, sarhoşu oluyor, onlarla uğraşmak çok yoruyor. Çok yoğun müşteri geliyor. Onu da geçtik, herhalde çok yorulmuş artık bünyelerimiz, kasanın başında uyuyoruz resmen. Birçok arkadaşım da bu durumda.

Güvenlik sorunu yaşadınız mı hiç?

Güvenliğimiz var, marketin önünde asker gibi bekliyor. Müşteriyle bir sıkıntı yaşasak bile bize herhangi bir şey olmasına müsaade yok, çünkü benim güvenliğim benim başımda. Kurumsal bir şirket zaten. Her şey kurumsal. Ben çok memnunum, diğer arkadaşlarım

da çok memnun. Bizde sıkıntı yok diyebiliriz. Zaten marketin içindeyiz, bizim bir riskimiz yok. Orada olduğumuz halde bile iş güvenliği ayakkabısı, demirli ayakkabılardan veriyorlar. İş güvenliği uzmanımız yedi yirmidört işyerimizde zaten. Doktorumuz keza aynı şekilde. Her şey çok güzel, çok sıkıntı yapılacak bir işyeri kesinlikle değil. Sadece kadınların gece çalışması var. Kadınlar 25 kişiyiz, ben aslında bunu talep etmek istiyorum. 25 kişi çok azız, bizi iki vardiya çalıştırabilirler, sabah ve öğlen vardiyalarında.

Kadınlar olarak gece vardiyasında çalışmak istemiyorsunuz yani...

Evet hiç kimse istemiyor. Bir arkadaşım var örneğin, çocuğu çok küçük, iki yaşına daha yeni girmiş. "Gelirken eteğimi tutup çok ağlıyor" diyor. Ben mesela çok üzülüyorum. "Bırakıyorum geliyorum, serviste ben de ağlıyorum" diyor. Yedi yirmidört düşünüyor, ne yaptı yedi mi içti mi, hastayken bırakıp geliyor. Çocuğum hasta diyip gidiyosun, ama iki gün sonra gene hasta oluyor o çocuk.

Adaylığınızı ve temsilci seçilmenizi anlatır mısınız biraz?

Her departmandan oy aldım, beyaz yakadan aldım, akaryakıt satış elemanından aldım, market satış elemanından aldım, temizlikçiden aldım, elektrik bakım onarımdan aldım, çok az farkla baştemsilciliği kaçırdım, ona da çok üzuldüm (gülerek) ama hedefim baştemsilci olmak.

Bu yola çıkarken kendime çok büyük güvenim vardı, özgüvenim hep vardı

zaten, kendimi başarılı bir kadın olarak görüyorum. Yapmadığım, başarmadığım iş olmamıştır. Hedefim çalışmak ve yapmak, başka bir şey istemiyorum. Azimli bir kadını, çalışmak bana göre. İnsanlara yararlı olmak bana göre. Haksızlıkla uğraşmak bana göre. Zaten işyerinde de böyle biliniyorum, "Bu işi Fatma halleder", "Biz Fatma'ya gidelim", daha temsilci değilken böyleydi. Hem kendim hem arkadaşlarım için bu yola çıktım. Beni desteklemeleri çok güzeldi. Belki onların verdiği heyecanla bu kadar istekliyim. Yıllardır yapılmayan bir şeyi yaptım, çok tebrik aldım. Bu da kadının gücüdür bence.

Dergimizi takip ediyor musunuz?

İşyerime geliyor benim, takip ediyorum, sürekli bakıyorum. Kadın üyelerimize de veriyorum bunları. Çok da beğeniyorlar.

Son olarak eklemek istediğiniz bir şey var mı?

Kadınlar için çalışmak istiyorum, araştıracağım, onlar için daha çok neler yapabilirim, neler üretebilirim diye. Sendikayla iletişim içinde olup kadınlar için bir şeyler yapılsın istiyorum.

Sizin ekleyeceğiniz bir şey var mı?

Hatice Sarı: Gece vardiyasında çalışmak ilk sözleşmemizi yaptık. Çoğu konuda bilgi eksikliğimiz var. Çok kısa süre geçti, yaşadığımız herhangi bir sıkıntı yok, ama bilgi kaynağımız da yok. Onu da en kısa sürede tamamlamak istiyorum. ■

Dr. Duygu Özmadenci Yumurtalık kanseriyle ilgili keşfi ABD'de ödül aldı

Yumurtalık kanseriyle ilgili keşfinden dolayı ABD'de ödül alan Doktor Duygu Özmadenci İstanbul Üniversitesi mezunu.

Karadeniz Ereğlisi'nde doğup ilkokulu orada bitiren, ortaokul ve lise eğitimini İstanbul Galatasaray Lisesi'nde tamamlayan, İstanbul Üniversitesi'nde biyoloji eğitimi aldıktan sonra Fransa'da kanser araştırmaları üzerine yüksek lisans ve doktora eğitimi alan Dr. Duygu Özmadenci, ABD'nin San Diego Üniversitesi'nde çalışmalarına devam ediyor. Aynı üniversitenin Kanser Araştırmaları Merkezi'nde yumurtalık kanser hücrelerini çoğaltan Fokal Adezyon Kinaz

(FAK) aslı protein ile ilaçlı mücadele yöntemini bulan Dr. Duygu Özmadenci, bu keşfiyle, Ovarian Cancer Research Alliance'ın (OCRA) her yıl bu konuda araştırma yapan on bilim insanına verdiği "Ann and Sol Schreiber Mentored Investigator Award" a layık görüldü. Dr. Özmadenci ödülle birlikte araştırmalarında kullanmak üzere 75 bin dolarlık araştırma desteği de aldı. Özmadenci, aldığı ödülle ilgili "Bu ödül, yeni buluşlarımızın, yumurtalık kanserine karşı savaşta

bağışıklık sisteminin harekete geçirilebileceğini ortaya koydu." dedi. Ayrıca, ödülün üçte birlik bölümünü, eşini yumurtalık kanserinde yitiren bir bağışçının karşılamış olmasını çalışmalarının devamında büyük bir motivasyon kaynağı olacağını sözlerine ekledi. Deneylerde başarılı olan yöntemin kısa sürede kliniklerde de kullanılmaya başlanması bekleniyor. ■

Kara deliği görüntüleyen bilim kadınlarından biri oldu: FERYAL ÖZEL

1975 yılında İstanbul'da dünyaya gelen astronomi ve fizik profesörü Feryal Özel, liseyi Üsküdar Amerikan Koleji'nde okudu. Doktor anne babanın çocuğu olan Özel, 1996 yılında Columbia Üniversitesi'nde 'Fizik ve Uygulamalı Matematik' bölümünü okul ikinciliği ile bitirdi.

1997'de Danimarka'da Kopenhag Niels Bohr Enstitüsü'nde fizik üzerine yüksek lisans eğitimi aldı.

2002 yılında ABD'de Harvard Üniversitesi'nde astrofizik doktorasını tamamlayan Özel, 2003 yılında dünyanın en tanınmış bilim insanlarıyla birlikte "Büyük Fikirler" listesinde yer aldı.

NASA İleri Araştırmalar Enstitüsü'nde görev alan Özel, 2005'te profesör oldu.

Geçtiğimiz günlerde uzun süren çalışmaların sonucu olarak paylaşılan ilk

kara delik fotoğrafını yayınlayan 200 kişilik bilim ekibinde yer alan Özel, ekipte Modelleme ve analiz Çalışma Grubu'nu yönetti. Görüntünün elde edilmesini sağlayan radyo teleskoplarını koordine eden iki profesörden biri.

Evli ve iki çocuk annesi Feryal Özel, Arizona Üniversitesi'nde kara delikler, nötron yıldızları, astrofizik üzerine araştırmalarını sürdürüyor. ■

KADIN'lardan
ÖYKÜLER

Şeyma'nın Defteri*

Canan Elibol

O sabah tedirgin uyandı Şeyma. Gece tüm yorgunluğuna rağmen bir süre uyuyamamış, müdürün söyleyeceklerini düşünmüştü. Kocasıyla birlikte, üniversiteye hazırlık kursları veren bir dershanede çalışıyorlardı. Sekiz yıldır çalıştıkları bu dershanenin her türlü işine koşturuyorlar, neredeyse bir tek derslere girmiyorlardı. Müdür "Sabah odama gel" demişti tam çıkarken. İşte Şeyma'yı tedirgin eden buydu. O andan beri huzuru kalmamıştı.

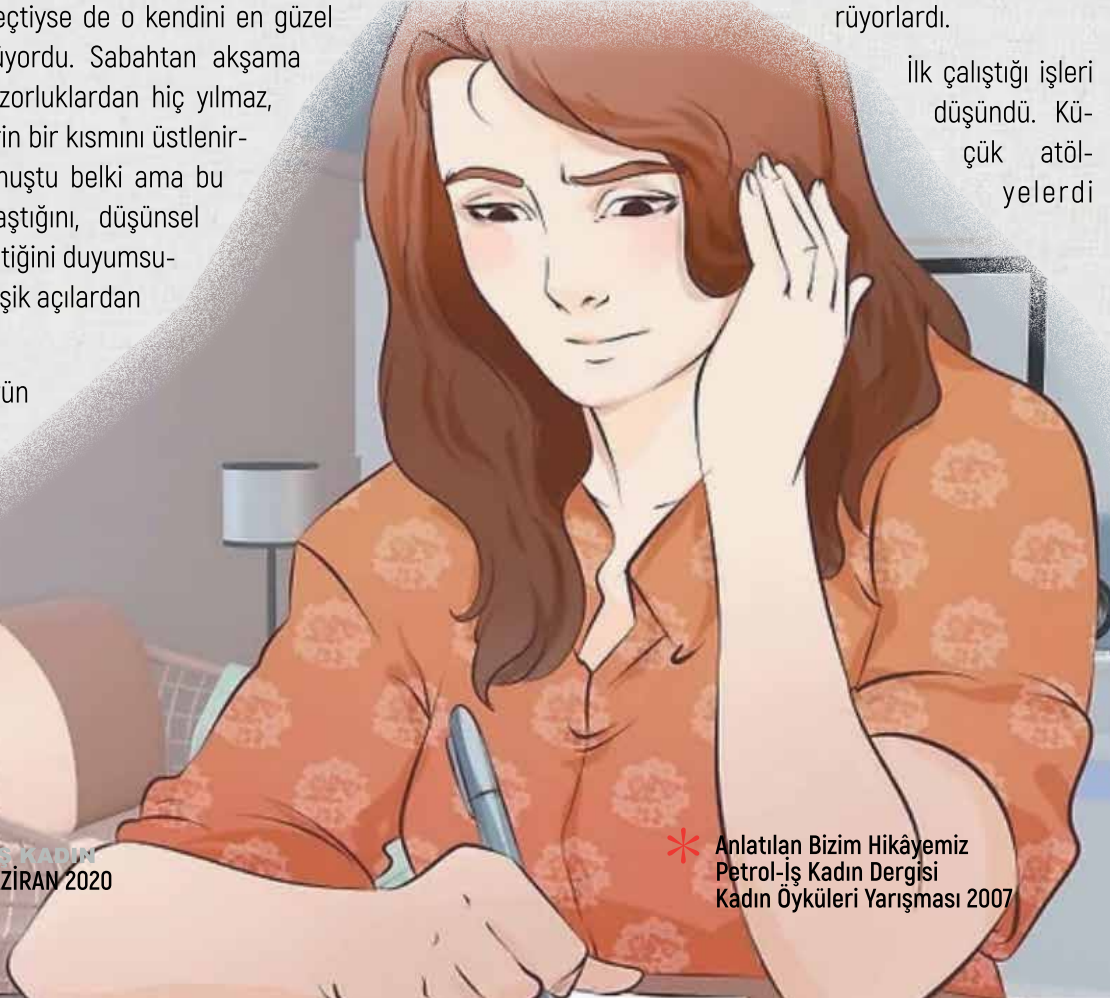
Kahvaltayı hazırlarken bir yandan da giyiniyordu. Eteğinin fermuarını çekerken biraz zorlandı. Kilo alıyorum diye düşündü. "Tabii" dedi kendi kendine, "Tostları biraz az ye, yoksa balık eti derken tombul teyze diyecekler sana." Arkadaşları, "Balık eti çok yakışıyor" derlerdi hep. Kırkını geçtiyse de o kendini en güzel döneminde görüyordu. Sabahtan akşama kadar koşturur, zorluktan hiç yılmaz, eşine düşen işlerin bir kısmını üstlenirdi. Biraz geç olmuştu belki ama bu yaşlarda olgunlaştığını, düşünsel anlamda da geliştiğini duyumsuyor, olaylara değişik açılardan bakabiliyordu.

Eşine müdürün sözlerini anlatmamış,

onun da tedirgin bir gece geçirmesini istememişti. İkisinin de hayatlarının en büyük korkusuydu işten atılmak. Şeyma, "Bu işten emekli oluruz" diye umut ediyordu. Kendisinin iki yılı kalmıştı. Biraz geç başlamıştı çalışmaya. Küçük yaşta evlenmiş, iki çocuk doğurmuştu. Eşi çalışmasını istemiyordu. İkinci doğumu yaptığı sıralardaydı. Bir akşam eşi, işten çıkarıldığını ama yeni bebekleri olduğu için ona söyleyemediğini, her sabah yine işe gider gibi çıkıp, bütün gün iş arayıp, akşam eli boş döndüğünü itiraf etmişti.

O zamanlar bakkaldan manavdan veresiye alındığı günlerdi. Lakin bir süre sonra bunun da sonu gelmişti. Adamlar da haklı, diye düşünüyordu Şeyma, onlar da sonuçta yaşamlarını sürdürüyorlardı.

İlk çalıştığı işleri düşündü. Küçük atölyelerdi

bunlar. Sigortası olmayan, iş saatlerinin insanın sınırlarını zorladığı, karın tokluğuna çalıştırıldıkları... Üstelik devamlı işler değillerdi. Ya yürütemez, kısa zamanda kapatırlar, ya da sık sık eleman değiştirirlerdi. İlk düzgün işi bir televizyon fabrikasıydı. Çok büyük bir fabrikaydı. Yüzlerce çalışanı vardı. İlk orada öğrenmişti sendikayı. Orada çalışanların da bazı hakları olduğunu, birlikte hareket etmek gerektiğini, toplu sözleşmeyi, 1 Mayıs İşçi Bayramı'nı, 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nü; hep orada öğrenmiş, hatta temsilci seçilmişti. Çok mutluydu orada. Çok çalışıyor, ama karşılığını aldığını düşünüyordu. Çünkü o dönemde eşi de iş bulmuş, çevreye olan borçlarını ödemişler, uzun bir dönemden sonra nihayet rahat etmişlerdi.

Bir süre her şey düzgün gitmiş, ama bu dönem de geçmiş yine işsizlik günleri başlamıştı. Ayrılırken çok ağlamıştı Şeyma. İşveren, çalışanlara tazminat olarak birkaç televizyon verip, fabrikanın kapısına kilit vurmuştu. Kısa bir süre içinde eşi de çalıştığı fabrikada büyük bir grupla birlikte kapının önüne konmasın mı...

İşsizlik günlerini düşünmek bile istemiyordu. Bu işi de çok ağırdı. Dört katlı dershaneyi idare ediyorlardı eşiyle. Hiç durmadan sabah yedi, akşam dokuz çalışıyorlar, herkes çıktıktan sonra her tarafı pırl pırl temizleyip öyle çıkıyorlardı. Zorluklarına rağmen bu işini de çok seviyordu. Çocukları hep sevmişti zaten. Kantinde, vitrine uzaktan bakan çocukların halinden anlar, ellerine bir şeyler tutuştururdu önceleri. Sonra çocuklara defter açmıştı. Parası olmayıp karnı aç olanlar artık deftere yazdırıp öyle alıyorlardı. Sonra ya öderler, ya ödemezlerse o da peşlerinden koşmazdı. Nasılsa dönüyor kantin diye düşünür, küçük paraların bir gün sorun olacağı aklına gelmezdi.

Sessizce kahvaltıyı hazırladı. Üniversitede okuyan kızı gece geç saatlere kadar ders çalışmış, kardeşiyle birlikte mişıl mişıl uyuyordu. Onların okuyup, meslek sahibi olmaları en büyük istekleriydi. Şimdi işten atılırsa her şey çok zorlaşacaktı. Büyük kızının üniversite sınavından çıktığı gün geldi aklına. Cevapları kontrol bile etmeden ağlamaya başlamış, kontrol ettikçe de ağlaması artmıştı. Onu susturamıyorlar, ellerinden bir şey gelmiyordu. Yaşça büyük bir yakınlarına telefon etmişler, o da kendinden emin bir şekilde "Söyleyin ona, sonuçlar belli olup da kazanamazsa gelsin beraber ağlayalım" demişti. Bu

düşünce kızını sakinleştirmiş, zaten istediği yeri de kazanmıştı. Ben de şimdi aynı taktiği uygulayayım diye karar verdi. Bu arada eşi de kalkmış çok sessiz hareketlerle yanına gelmişti. Konuşmadan bakışlarla anlaştılar. Kızlarının uyanmaması için adeta nefes bile almadan kahvaltılarını ettiler.

Dışarı çıktıklarında buz gibi bir hava karşıladı onları. Şeyma'nın üstünde ince bir mont vardı. Gömlek modeli olan bu mont karşıdan bakana bile üşütürdü. Kocasıninki eski bir kaban, ama belli ki daha kalın, biraz daha korunaklı... Şeyma'nın sessizliğini havanın aşırı soğuşuna veren kocası onun içinde kopan fırtınaları tahmin bile edemezdi. Şeyma kocasına söyleyip söylememekte tereddüt ediyor, önce ne olduğunu bir öğreneyim o zaman beraber oturur üzülrüz diye düşünüyordu. Ama şimdi kendi kendini yiyordu. Acaba işten mi atılacaktı. Kısa bir süre önce dershaneye yakın bu sokağa taşınmışlar, biraz daha yüksek bir kiraya razı olmuşlardı arabasız işe gidebilmek için.

Dershaneyi kendi anahtarlarıyla açıp girerlerdi. Önce çayın altını yaktı Şeyma. Kimse gelmeden çay hazır olmalı, tost makinesi ısıtılmalıydı.

Müdür geldiğinde çay hazırı. "Bir çay al gel odama." deyince Şeyma'nın elleri titremeğe başlamıştı. Yeni bir iş bulmak çok zordu. Gençlerin bile işsiz olduğu yerde kırkını geçene kim iş verecekti?

Müdürün yanına girdiğinde elindeki defteri gördü. Kantinde kullandığı veresiye defteriydi. Küçük kızının az kullanılmış okul defteri... Fakat anlamamıştı müdürün defterini neden aldığı. "Bu nedir" diye soruyor, Şeyma anlayamıyordu. Adam sinirli sinirli söylenmeye başlayınca ancak o zaman anlayabildi. "Burası hayır kurumu değil, bir daha böyle bir şey olmayacak. Bunları al ya hemen tahsil et, ya da ben muhasebeciye hesap ettirip, maaşından kestireceğim."

Şeyma iki duyguyu birden yaşıyordu. Sarsılmıştı. Daha önce de ufak tefek fırçaları olmuştu müdürün, ama bu seferki farklıydı. Diğer taraftan atılmadığı için sevinçliydi. Kantinde çocuklar bekliyorlardı. Tostları yapmaya başladı. Kocasına söylemediği için memnundu. Zaten bundan sadece kendi sorumluydu. 'İşten atılacağıma düşünüp amma korktum' diye güldü kendi kendine. Sonra

ailesinde çevresinde işten çıkarılan bir sürü insanı düşündü. Bunun bir çözümü olmalıydı. Kendince bir çözümü vardı da. "Ama benim için çok geç. Öğretmen olsaydım keşke!" Okumak isteyip de okuyamamış, bu konuda ailesinin desteğini alamamıştı. "Bir mesleğim olsaydı işsiz kalmaktan bu kadar korkmazdım." Kendi yaşadıklarını çocukları yaşamamalı bu korku onların hayatlarını gölgelendirmemeliydi. O günü sessiz geçirdi Şeyma. Genellikle o da çocuklar gibi cıvı cıvı olur, her işe güleç yüzle koşardı.

Akşam saatlerinde sekreterin "annen arıyor" demesiyle birlikte düşüncelerini değilse bile elindeki paspası bırakıp, telefona yöneldi. Annesinin araması iyice canının sıkılmasına neden olmuştu. Çünkü her aramada sitem eder, zaten zor olan hayatını iyice ağırlaştırırdı. Umarım her şey yolundadır, bu kadar yorgunluktan sonra hiçbir yere gidemem diye düşündü. Eskiden daha sık görüşürlerdi. Zor zamanlarında annesi destek olmuş, kızlarına ilkokulu bitirene kadar o bakmış, büyütmüş, işsizlik günlerinde de çok yardımı olmuştu. Bu kez destek isteyen annesiydi. Şeyma yeterli desteği gösteremiyordum diye üzülüyordu. Çocuklarının bir mesleği olsun istiyor, kendi ailesinin ona veremediğini o bir adım ileri taşıyıp çocuklarına kazandırmak istiyordu.

Bu düşüncelerle kararlı gitti telefona. Çocuklara karşı son derece duygusal olan Şeyma annesine aynı duygusallığı nedense gösteremedi. Yakında uğrayacağını söylediye de buna ne kendisi ne de annesi inanmıştı. Çünkü her seferinde bu şekilde söylüyor ama gitmiyordu, gidemiyordu; çünkü yorgunluktan kendini eve zor atıyordu.

Telefonu kapattığında biraz üzgündü. "Ama önceliklerim var benim" demese, arkasından da "Bunun için de daha çok mücadele etmem gerekiyor, bir gün sıra onlara da gelecek" diye kendini rahatlatmasa üzüntüsü geçmeyecekti.

Kantine döndüğünde ince bir kızın orada beklediğini gördü. Her gün bir tost verdiği ama hiç para almadığı yoksul çocuklardan biriydi. Müdürün söyledikleri çoktan aklından çıkmıştı. Şeyma kızın eline hemen bir tost tutuşturdu. Kısa saçlı, iri yeşil gözlü bu güzel kız sarılıp onu yanaklarından öptü. Şeyma defterini açıp kızın adının yanına bir işaret daha koydu. ■

IndustriALL "Türkiye'deki Üye Sendikalarda Kadın Temsili ve Kadına Yönelik Faaliyetler" Haritalama Çalışması Tamamlandı

"SENDİKALARDA KADINLARA DAHA ÇOK YER AÇILMALI"

Sendikamız Petrol-İş'in de üyesi bulunduğu, 140 ülkede maden, enerji, imalat (metal, kimya, deri, tekstil vs.) sektörlerinde çalışan 50 milyon işçiyi temsil eden IndustriALL Küresel Sendika'nın Türkiye'de üyesi olan 14 sendikayı kapsayan "Türkiye'deki Üye Sendikalarda Kadın Temsili ve Kadına Yönelik Faaliyetler Haritalama Çalışması" Mayıs 2020 tarihinde tamamlandı.

23 Aralık 2019 tarihinde, Petrol-İş ev sahipliğinde, İstanbul'da bulunan genel merkezinde gerçekleştirilen IndustriALL Türkiye Kadın Ağı "ILO'nun 190 Sayılı Sözleşmesi'nin Onaylanması Kampanyası Strateji Toplantısı"nda yapılması kararlaştırılan haritalama çalışmasına IndustriALL Türkiye üyesi 14 sendika katıldı.

Sendikalardan toplanan bilgilerin derlenmesiyle hazırlanan çalışma, sadece IndustriALL üyesi sendikaları kapsıyor olsa da, ülkemizdeki tüm sendikalarda kadınların durumu hakkında genel bir fikir veriyor.

Sendikalarda kadın oranları ve temsili, kadın yapıları, toplumsal cinsiyet eğitimleri ve çalışma yaşamında kadına yönelik şiddet ve tacize karşı sendikaların tüzük ve toplusözleşme maddelerinde bulunan hükümlerin ele alındığı çalışmanın; sendikalarda kadın temsili ve toplumsal cinsiyet eşitliği düzeyinin ortaya çıkartılması ve geleceğe yönelik stratejilerin belirlenmesi bakımından ön açıcı olması bekleniyor.

Haritalama çalışmasında öne çıkan bulgulardan bazıları şöyle:

- IndustriALL üye sendikalarında kadın üyelik oranları oldukça düşük. En fazla kadın üyelik oranı tekstil, hazır giyim (%42) ve genel işler işkollarında. Bunun dışında %1 ile en fazla %10 arasında değişiyor.
- Sendikaların karar mekanizmalarında kadınlar neredeyse yok.
- Çalışmaya katılan sendikaların büyük çoğunluğunda kadın çalışmalarından sorumlu bir uzman bulunuyor.
- Üye sendikalarda tüzüklerde yer alan, aynı zamanda tabandan örgütlenilen ve aktif olarak karar mekanizmalarına etki edebilen kadın yapıları/komisyonları oldukça az sayıda.
- Sendikaların karar mekanizmalarında kadınlar neredeyse hiç yer almıyor.

● Toplumsal cinsiyet eğitimleri çok az sayıda üye sendikada temel sendika eğitimlerinin bir parçası olarak veriliyor.

● Çalışma yaşamında şiddet ve tacize ilişkin ayırt edici tüzük ve toplusözleşme maddeleri sadece iki sendikada var. Bunlardan birisi de Petrol-İş.

Çalışmanın sonuçları, toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda sendikaların önünde, alınması gereken çok uzun bir yol olduğunu göstermesi açısından da büyük önem taşıyor.

Rapora aşağıdaki linkten ulaşılabilir: http://www.industrialall-union.org/sites/default/files/uploads/documents/2020/TURKEY/turkiye_kadin_raporu.docx_1.pdf

KADINLARIN ULUSLARARASI MÜCADELE VE DAYANIŞMA GÜNÜ 8 MART KUTLU OLSUN!

Bundan 110 yıl önce, kadınlar, çalışma yaşamında yaşadıkları zorlukları ve toplumsal yaşamda karşılaştıkları sorunlara karşı çabalarını ortak bir mücadeleye dönüştürmek, güçlerini birleştirmek amacıyla bir araya geldiler. Kadınlarında da oy hakkına kavuşması için, insanca çalışma ve yaşama koşulları için, ücretlerinin yükseltilmesi için taleplerini dile getirdiler. Kadınların kendilerini daha net ifade edebilmeleri için de "kadınlara özel bir gün" olmasını kararlaştırdılar. 110 yıldır dünyanın her yerinden kadınlar, daha güçlü, daha örgütlü, daha etkin bir şekilde mücadele ediyor eşitsizliğe karşı.

110. yıldönümünde tüm kadınların 8 Mart günü kutlu olsun

Bu mücadelenin yolunu açan kadınlara selam olsun. Petrol-İş Sendikası olarak bu mücadelede üzerimize düşeni yerine getireceğiz, kadınların her alanda eşit, şiddetsiz ve tacizsiz iş ve yaşam mücadelesini desteklemeye devam edeceğiz. Bugüne kadar sendikamızda ve örgütlü olduğumuz işyerlerinde bununla ilgili her türlü çalışma içerisinde yer aldık, almaya devam edeceğiz. Önümüzdeki dönemde, bu çalışmalarını geliştirerek sürdürmek hedeflerimiz arasında yer alıyor.

Eşitsizlik, ayrımcılık, şiddet ve taciz iş yaşamında kadınların yaşadığı sorunların başında gelmektedir. Kadınların iş yaşamında karşı karşıya kaldıkları bu zorluklar, toplumsal yaşamda da etkisini sürdürmektedir. Sendikamız Petrol-İş, gerek tüzük maddeleri, gerekse toplu sözleşmelerinde yer alan kadın işçileri koruyucu hükümlerle bu zorlu koşullarla mücadeleye gereken önemi vermektedir.

Kadınlara güvenceli, sendikalı, insan onuruna yakışır ücret ve iş

Türkiye İstatistik Kurumu'nun son olarak Şubat 2020'de açıkladığı işgücü istatistiklerine göre,

Türkiye'de kadınların yüzde 41.3'ü, yani 3 milyon 652 bini herhangi bir sosyal güvenlik kurumuna bağlı olmadan, kayıt dışı olarak çalışıyor. Kadınların yaklaşık yüzde 17'si işsizlikle karşı karşıya, iş bulanlar ise çoğunlukla güvencesiz ve geçici işlerde çalışmak zorunda kalıyor.

Son dönemde örgütlü olduğumuz işkollarında kadın çalışan istihdamında artış gözlemliyoruz. Petrol-İş olarak kadın istihdamını arttırmaya yönelik uygulamaları yakından takip ediyoruz. Sendikamız, iş yaşamında insan onuruna yakışır iş

ve ücret standartlarının yerine getirilmesini çalışmalarının merkezinde tutmaktadır. Kadın istihdamını arttırmak gerekçesiyle, kadın işçilerin güvencesiz, kayıt dışı ve sendikasıız işlerde çalıştırılmasına sessiz kalmayacağız. Örgütlü olduğumuz tüm işyerlerinde kadınların sendikalı olmaları için her türlü çalışmayı sürdüreceğiz. Sadece kendi işkolumuzda değil, bütün işkollarında sendikalaşma karşıtı her türlü faaliyeti engellemek için her türden dayanışma içinde yer alacağız.

ILO'nun 190 sayılı sözleşmesi insan yaşamını değiştirebilir!

Ülkemizde kadına yönelik şiddet ve cinayet vakaları ortadadır. Her üç kadından biri şiddete uğramaktadır. Geçtiğimiz Haziran ayında, Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) Uluslararası Çalışma Konferansı 108. oturumunda kabul edilen 190 sayılı "Çalışma Yaşamında Şiddet ve Tacizin Önlenmesi" sözleşmesini önemsiyor, ülkemizde de kabul edilmesi için her türlü çabanın içerisinde yer alıyoruz. Sözleşmenin üyelerimiz tarafından da benimsenmesi ve konuyla ilgili farkındalık yaratılması için toplumsal cinsiyet derslerimizde buna büyük önem veriyoruz.

Sadece 8 Mart'larda dile getirmek üzere değil, hayatın her alanında eşitlik için, cinsiyet ayrımcılığına, şiddet ve tacize karşı kadınların yanında yer aldık, bundan sonra da yer alacağız. Kadınların iş yaşamında ve sendikalarda güçlendirilmesi için, kadın temsilini arttırmak ve yönetim kademelerinde kadınların etkinliklerini arttırmak için faaliyetlerimizi sürdüreceğiz.

Yaşasın 8 Mart!

Kadınlara güvenceli, sendikalı iş!

İş yaşamında eşitlik için, şiddet ve tacizden korunmak için, kadınlar sendikalara!

Merkez Yönetim Kurulu adına

Süleyman AKYÜZ / Genel Başkan

8 MART'IN TARİHÇESİNİ HATALARINDAN ARINDIRDIK

8 Mart'ın Tarihçesi, Geçmişten Günümüze Kadın Emeği Mücadelesine Kısa Bir Bakış
Hazırlayan: Selgin Zırlı Kaplan

Kadınların eşitlik, güvenceli gelecek, insan onuruna yakışır iş, eşit ücret, şiddetsiz yaşam mücadelesi yeni değil şüphesiz. 1800'lü yılların ortalarından itibaren sanayi devriminin etkisiyle artan işgücü ihtiyacı, kadınların fabrikalarda üretime katılmalarını arttırmış, grevlere katılan kadınların sayısı da aynı oranda artmıştır. Dönem dönem oy hakkı mücadelesiyle birleşen emek hakları mücadelesinde kadınların yolları pek çok kez keşmiş, sadece kadınlardan oluşan grevler de yapılmıştır. Yaklaşık iki yüz yıl önce başlayan bu serüvende, kadınlar pek çok kazanım da elde etmiştir.

Elinizdeki kitapçık, bu mücadelenin geçmişine kısa bir bakış, kadın emeği tarihin küçük bir yolculuk. Petrol-İş MYK olarak kadın emeği tarihi yazılmadan emek tarihinin eksik kalacağını biliyoruz. 8 Mart tarihçesinin eksiksiz ve doğru bir şekilde aktarılmasının sendikal mücadeleye yapacağı katkılarının da farkındayız.

Efsanelerden, hatalı ve yanlış bilgilerden arındırılmış 8 Mart tarihçesini işçi kadınların daha fazla hak elde etmesi için çaba yürüten sendikalı, sendikasıız tüm kadınların yararlanması dileğiyle yayınlamaktan mutluluk duyuyoruz.

Petrol-İş'te 8 Mart COŞKUYLA KUTLANDI

Kadınların Uluslararası Mücadele ve Dayanışma Günü 8 Mart sebebiyle, İstanbul 2 No'lu şubemiz geniş katılımlı bir etkinlik düzenledi. Etkinliğe genel başkanımız Süleyman Akyüz ile genel örgütlenme ve eğitim sekreterimiz Niyazi Recepkethüda da katıldı.

İstanbul 2 Nolu Şubemizin organizasyonu ile yaklaşık 200 kadın üyemizle geniş katılımlı 8 Mart etkinliği yapıldı. 8 Mart Pazar günü saat 13.00-17.00 arasında yapılan etkinlik oldukça coşkulu geçti. Pendik'te yapılan 8 Mart kutlamasına İstanbul 2 Nolu Şube Yönetiminin yanı sıra sendikamız Genel Başkanı Süleyman Akyüz ile Genel Örgütlenme ve Eğitim Sekreteri Niyazi Recepkethüda da katıldı.

Genel Merkez Yöneticilerimiz ve İstanbul 2 Nolu Şube yöneticilerimiz etkinliğe katılan kadın üyelerimizin 8 Mart'ını kutladılar.

Genel Başkanımız Süleyman Akyüz burada kadın üyelerimize dönük bir konuşma yaptı. Genel Başkan konuşmasına 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar gününü kutlayarak başladı. 8 Mart'ın tarihini ve önemine ilişkin konuşmasından sonra Petrol-İş'te örgütlü kadın sayısının top-

lam üye sayısının yaklaşık %10'u olduğunu belirtti. Genel Başkan konuşmasının devamında Petrol-İş Sendikası'nın 28. Olağan Genel Kurulu ile oluşan yeni yönetimle son aylarda neler yaptıklarını anlattı, gelecek aylar ve yıllar için ise nasıl bir politika oluşturacaklarına dair bilgilendirme yaptı. Türkiye'de genel olarak son yıllarda yaşanan erozyonun sendikalara da yansıdığını, Petrol-İş'in de bundan nasibini aldığını belirten Süleyman Akyüz, atacakları adımlarla, alacakları kararlarla Petrol-İş'in mücadelecisi, demokratik, özgürlükçü kimliğini ön plana çıkaracak bir yol izleyecelerinin altını çizdi. Genel Başkan Süleyman Akyüz *"Biz üyelerimize anlatamayacağımız hiçbir kararın altına imza atmayacağız. Zor bir dönemden geçiyoruz. Bu dönemde temkinli davranmak, atacağımız her adımda birbirimizle temas halinde olmamız gerekiyor"* dedikten sonra, kadın üyelerimizin 8 Mart'ını kutlayarak konuşmasını sonlandırdı. ■

Genel Merkezimizde 8 Mart Kutlaması

Sendikamız genel merkezinde çalışan kadınlar 8 Mart'ı kutladılar. 9 Mart Pazartesi günü Merkez Yönetim Kurulu ile biraraya gelen arkadaşlarımız Kadınların Uluslararası Mücadele ve Dayanışma Gününde birlikte hareket etmenin önemine dikkat çektiler.

Sendikamız Genel Merkezinde çalışan kadın arkadaşlarımız 9 Mart Pazartesi günü sendikamız genel merkezinde Kadınların Uluslararası Mücadele ve Dayanışma Günü olan 8 Mart'ı kutladılar. Genel Başkanımız Süleyman Akyüz, Genel Sekreterimiz Salih Akduman, Genel Mali Sekreterimiz Erhan Yakışan ve Genel Örgütlenme ve Eğitim Sekreterimiz Niyazi Recepkehtüda'nın da katıldığı etkinlikte, günün anlamına ilişkin konuşmalar yapıldı, birlikte hareket edebilmenin önemine dikkat çekildi. Konuşmaların ardından Genel Merkez Yöneticilerimiz kadın arkadaşlarımıza hediyelerini takdim ettiler.

Mersin Şubemizde 8 Mart Etkinliği

Kadınların Uluslararası Mücadele ve Dayanışma Günü 8 Mart, Mersin Şubemizde kutlandı. Mersin Şubemizde örgütlü kadın üyelerimizin 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü Genel Yönetim Sekreterimiz Ünal Akbulut, Mersin Şube Başkanımız Erçin Çulcu, Soda Sanayii A.Ş 'de Şişecam Topluluk Endüstri İlişkileri Direktörü Ertan İren ve Kimyasallar Grubu İnsan Kaynakları Direktörü İmran Eroğul 'un katılımı ile kutlandı.

Adana Şubemizde 8 Mart Etkinliği

8 Mart 2020 tarihinde şubemize bağlı Sasa Polyester Sanayi A.Ş., Toros Tarım Sanayi A.Ş., Petrol İşletmeleri Ceyhan Botaş Bölge Müdürlüğü, Petrol İşletmeleri Dörtyol Botaş Terminali, İskenderun Gübre Fabrikası'nda kadın üyelerimiz ve temsilci, yöneticilerimizin katılımı ile Dünya Emekçi Kadınlar Günü kutlandı.

Aliğa Şubemizde 8 Mart Etkinliği

Şube yöneticilerimiz ve işyeri temsilcilerimiz 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Gününde örgütlü olduğumuz işyerlerinde kadın üyelerimizi çalıştıkları ünitelerde ziyaret ederek, 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Gününü kutladılar. Sonrasında Aliğa Emek ve Demokrasi Platformu bileşenleri olarak 8 Martta yürüyüş ve basın açıklaması düzenledi.

Ankara Şubemizde 8 Mart Etkinliği

Ankara Şubemizde 8 Mart'ta şube yöneticilerimiz işyerlerini ziyaret ederek kadın üyelerimizle biraraya geldiler. 6 Mart Cuma günü Şube Başkanımız Ali Haluk Koşar, Başkan Yardımcımız Sabri Polat, BOTAŞ International işyerinde çalışan kadın üyelerimizi ziyaret ettiler. İşyeri temsilcisi Fırat Yıldız da bu ziyarette şube yöneticilerimize eşlik etti. 9 Mart Pazartesi günü Ali Haluk Koşar ve Sabri Polat MKE Barutsan Roket ve Patlayıcı Fabrikası Elmadağ işyerindeydiler. İşyeri baştemsilcimiz İsmet Özen, emsilcilerimiz Çetin Tiryaki, Şahin Şanlı da şube yöneticilerine eşlik ederek üyelerimizin 8 Mart gününü kutladılar. Öğleden sonra ise TPAO Genel Müdürlüğü işyerimizi ziyaret eden şube yöneticilerimiz, işyeri baştemsilcimiz Sezer Sarıtepe, temsilcilerimiz Abdullah Yabancı ve Ahmet Gedik ile birlikte TPAO Genel Müdürlüğü lokalinde kadın üyelerimizle biraraya geldiler.

Batman Şubemizde 8 Mart Etkinliği

Batman Şubemizde örgütlü kadın üyelerimiz 8 Mart dolayısıyla biraraya geldiler. Batman Şubemize bağlı TPAO ve TÜPRAŞ işletmelerine bağlı işyerlerinde çalışan taşeron ve kapsam dışı personelin de katıldığı organizyona 9 Mart günü yapıldı. Batman Şube Yöneticilerimizin de katıldığı organizasyon yaklaşık 2 saat sürdü. Günün anlam ve önemine ilişkin yapılan konuşmalar ve sohbetin ardından üyelerimize karanfil hediye edildi.

Bursa Şubemizde 8 Mart Etkinliği

Bursa Şubemiz kapsamında örgütlü olduğumuz işyerlerinde 8 Mart kutlandı. Şube Başkanımız Ersin Birgül, Başkan Yardımcılarımız Hüseyin Gürkaş ve Kamil Bayrak(mali) ile işyeri temsilcilerimiz 8 Mart Pazar günü örgütlü olduğumuz Faurecia, Vibracoustic, Botaş, Autoneum, Aktaş, Contitech, Plastiform ve Solar Patlayıcı işyerlerimizi ziyaret ederek kadın üyelerimizin 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar gününü üyelerimize karanfil vererek, günün anlam ve önemini anlatarak kutladı.

Düzce Şubemizde 8 Mart Etkinliği

Düzce Şubemizde Kadınların Uluslararası Mücadele ve Dayanışma Günü 8 Mart kutlandı. Düzce Şubemiz kapsamında olan Standard Profil Düzce ve Standard Profil Ege işyerlerinde kadın üyelerimizle biraraya gelindi, üyelerimizin çalışma hayatlarında, günlük hayatlarında yaşadıkları deneyimler üzerine sohbet edildi.

Gebze Şubemizde 8 Mart Etkinliği

Sendikamız Gebze Şubesinde kadın üye ve temsilcilerimizin katılımıyla Kadınların Uluslararası Mücadele ve Dayanışma Günü 8 Mart kutlandı. Gebze Şubemizin toplantı salonunda yapılan etkinliğe şube yöneticilerimiz ve temsilcilerimiz de katıldı. Etkinlikte kadın üyelerimiz çalışma hayatlarında, günlük hayatlarında yaşadıkları tecrübeleri birbirleri ile paylaştı, örgütlü durarak daha güçlü olabilecekleri mesajını verdiler. Şube Yöneticilerimiz de kadın üyelerimize karanfil vererek, üyelerimizin Uluslararası Mücadele ve Dayanışma günlerini kutladılar.

İzmir Şubemizde 8 Mart Etkinliği

İzmir Şubemizin örgütlü olduğu işyerlerinde 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar günü kutlandı. Şubemiz kapsamındaki kadın üyelerimizin bulunduğu işyerlerimizde Dünya Emekçi Kadınlar Günü kadın üyelerimizin yoğun katılımıyla ve coşkulu bir şekilde geçti.

Kırıkkale Şubemizde 8 Mart Etkinliği

Kadınların Uluslararası Mücadele ve Dayanışma Günü 8 Mart, Kırıkkale Şubemizin örgütlü olduğu Tüpraş işyerinde de kutlandı. Şube Başkan Yardımcımız Osman Çakıl ve işyeri temsilcilerimiz Tüpraş'ta çalışan kadın üyelerimizin 8 Mart'ını tebrik ederek, 8 Mart'ın birlik ve dayanışmayı güçlendirmesi temennisinde bulundular.

Kocaeli Şubemizde 8 Mart Etkinliği

Kocaeli Şubemizin örgütlü olduğu Tüpraş Genel Müdürlüğü, Tüpraş İzmit Rafineri Müdürlüğü, Ege Kimya ve Shell&Turcas Petrol A.Ş. işyerlerinde çalışan kadın üyelerimizin 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Gününü şube yöneticilerimizin katılımıyla kutlandı. Kocaeli Şube Başkanımız Nesimi YE-TİŞOĞLU'nun günün anlam ve önemine ait konuşmasının ardından pasta kesimini gerçekleştirdi. Şubemiz, kadın üyelerimize günün anısına gül takdim ederek bu mutlu günlerinde yanlarında oldu.

Okuma Köşesi'nin bu sayıdaki okuyan kadın tablosu: *Okuyan Bir Kadın* - 1911 Gwen John (1876-1939)

Tarihi şekillendiren kadınların muhteşem öyküleri: **RADİKAL KADINLAR**

Dünyanın pek çok bölgesinden binlerce yıl geçmişten günümüze uzanan geniş bir zaman diliminde, yaptıkları, söyledikleri, yazdıklarıyla hayatın taşlarını yerinden oynatmış, tarihe yön vermiş kırk kadının hikayesinden oluşan "Radikal Kadınlar", ABD'li yazar, eğitimci, editör, kadın hakları aktivisti Kate Schatz tarafından kaleme alındı. Kitapta kırk kadının anlatıldığı öykülere eşlik eden harika çizimler ise Miriam Klein Stahl'a ait.

ABD'de haftalarca en iyi kitaplar listesinin ilk sıralarında yer alan "Radikal Kadınlar"ın yanısıra, "A'dan Z'ye Amerikalı Radikal Kadınlar", "Radikal Kızlar Başarır", "Benim Radikal Hayatım" gibi eserleri de bulunuyor. Kitapta, ünlü fizikçi anne-kız Marie Curie ve Irene Joliot-Curie'den eğitimde çığır açan Maria Montessori'ye, genç yaşına rağmen Nazilere kafa tutan Sophie Scholl'dan Afganistan'ın devrimci kızı Malala Yusufzay'a, pek çok kadının sıradışı öyküsü yer alıyor.

Yazar Kate Schatz, araştırmayı yaparken pek çok kaynak incelediklerini, her kadının hikâyesi için çok sayıda araştırmadan yararlandıklarını; bununla yetinmeyip söyleşi ve belgeseller izlediklerini, şarkılar ve albümler dinlediklerini belirtiyor. Ayrıca, konuyla ilgili uzmanlara, yerel bölgelerdeki kadınlar hakkında bilgi toplamak için bölgenin yerlilerine, yaşlılara ve tarihçilere başvurduklarını sözlerine ekliyor.

Çalışmanın yazar açısından önemini yine kendi ağzından dinleyelim: "Bu kitap, tarihsel olarak çekilen büyük acıların ve sevgi ile değişimin inanılmaz kapasitesinin küçük bir anımsatıcısı. Her gün çarpıcı ve muzaffer hayatlar sürmüş, ilham ve cesaret veren bu kadınların hikâyelerinde teselli aradım. Kötülüğün güçleri dünyanın gidişatına hükmettiğinde bu hikâyeler bana kadınların engelleri aştığını, mücadele ettiğini, yol gösterdiğini, yarattığını, icat ettiğini, başardığını ve amacına ulaştığını hatırlattı."

RADİKAL KADINLAR

Sanatçılar, sporcular, korsanlar ve punklar ve tarihi şekillendiren diğer devrimciler...

Yazan: Kate Schatz

Çizen: Miriam Klein Stahl

SEL YAYINCILIK
Mart, 2019

Yazar Kate Schatz ve çizer Miriam Klein Stahl, yeni bir kitap üzerinde çalışırken

Mutfaktaki malzemelere farklı yorumlar:

Dünya mutfağı evinizde

Mutfağınızdaki malzemelerle hep aynı yemekleri pişirdiğinizi düşünmeye başladıysanız, aynı malzemelerle bir de farklı tarifler denemenin vakti gelmiş demektir. Bazen küçük bir değişiklik büyük lezzet farklılıkları yaratabilir. Mutfağınızdaki malzemeleri bir de böyle deneyin... Afiyet olsun.

Fransa'nın sebze kebabı: Ratatuy

Ratatuy (ratatouille), Fransa'nın Provence bölgesine ait bir çeşit sebze kebabı. Genellikle biber, patlıcan, kabak, domates, soğan, sarmısak gibi sebzelerle ve fesleğen, kekik, biberiye gibi baharatlarla hazırlanır. Ratatuy'u klasik sebze kebablarından ayıran lezzet ise sebzelerin altındaki sosta gizli.

MALZEMELER

1 adet sakız kabağı
1 adet sarı kabak
(sarı kabak bulamazsanız iki sakız kabağı olur)
1 adet patlıcan
4 orta boy domates

DOMATES SOSU İÇİN: 2 yemek kaşığı zeytinyağı, 1 adet soğan, 1 adet kırmızı dolmalık biber, 1 adet sarı dolmalık biber, 4 diş sarmısak, 2 su bardağı domates püresi, ince kıyılmış 6 fesleğen yaprağı.

ÜZERİNE ÇEŞNİ İÇİN: İnce kıyılmış 8 fesleğen yaprağı, iki yemek kaşığı ince kıyılmış maydanoz, 2 tatlı kaşığı ince kıyılmış taze kekik, 1 diş sarmısak, karabiber, tuz, 3 yemek kaşığı zeytinyağı.

YAPILIŞI

1. Fırını 165 derecede önceden ısıtın.
2. Bütün sebzeleri yıkayıp saplarını kestikten sonra yaklaşık 3 mm kalınlığında yuvarlak olarak dilimleyin. Hepsini bir kaseye koyup bekletin.
3. Domates sosunu hazırlamak için bir tavada zeytinyağını ısıtın, küçük küpler halinde doğradığınız soğan, sarmısak ve biberleri hafif ölünceye kadar kısık ateşte yaklaşık 10 dakika soteleyin. Karabiber ve tuz ekledikten sonra domates püresini ilave edin. Pişirmeye devam edin. Fokurdamaya başlayınca ocaktan indirin ve ince kıyılmış fesleğenleri ekleyin. Bir kez karıştırın. Karışımı 24 cm çaplı yuvarlak cam veya metal fırın tepsisine düzgün bir şekilde yayın.
4. Domates sosunun üzerine sebzeleri, dıştan içe doğru spiral şeklinde yerleştirin. Patlıcan-kabak-domates-sarı kabak şeklinde bir sırayı takip edebilirsiniz. Sebzeler sık bir şekilde dizilmelidir. Daha sonra karabiber ve tuz ekleyin.
5. Üzerini folyo ile kapattıktan sonra 40 dakika fırınlayın. Folyoyu çıkartıp sebzeler iyice pişinceye ve üzerleri hafif kızarıncaya kadar 20 dakika daha pişirin. Fırından çıkartın.
6. Küçük bir kasede tüm çeşni malzemelerini iyice karıştırın, fırından çıkarttığınız sebzelerin üzerine serpin. Ratatuy hazır, afiyet olsun.

KADIN CİNAYETLERİ SON BULSUN!

Türkiye'de, Covid-19 pandemisi nedeniyle evden çıkmama çağrılarının yapıldığı ilk 20 gün içerisinde 21 kadın öldürüldü. Öldürülme gerekçeleri, ekonomik, sosyal medya hesabı açmak, boşanmayı istemek ya da barışma isteğini reddetmek gibi kendi hayatlarına dair karar almış olmaları.